...ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

39-дэхи жэлээ гарана

...УРЯТ ҮНЭН

...С-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган

...44 (9798) | 1962 оной февралиин 21, среда | Сэн 2 мүнгэн

ХҮНДЭТЭ ҺУНГАГШАД!

Гүрэн түрэ гээшэ бидэ өөһэдөө болонобди! Манай социалис гүрэн Октябриин революциин гал дүлэн соогуур пролетариадай диктатурын гүрэн болон мандаһан аад, мүнөө **арад ниитын гүрэн** болон хүгжөө гэжэ таанадай хэнтнайшье дүүрэн үндэһэ баримтатайгаар хэлэжэ шадаха байна. Олон миллион совет гражданинууд оронойнгоо хэрэгүүдые хүтэлбэрилгэдэ, ажахын болон соёл культурын байгуулалтые ударидаха хэрэгтэ бодотоор хабаадана.

(Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй Хандалгаһаа)

...ажахын продуктнуудые ...йгээр, һайнаар бэлэдхэхэ

...д КПСС-эй XXII ...алһан коммунизм ...сари ехэ түсэбые ...бэелүүлхын тула ...шагайгаар, эдэб...йгээр ажаллажа ...й арадай ажахын ...нуудые улам хүг...р тарялан болон ...а абтадаг про...тэрэшэлэн үргэн ...эдлэлнүүдые эл... тула партимнай ...ээнүүдые абана.

...хые эрид шууд ...эдеэ хоолой зүйл...и тэды дуталдадаг ...сагта усадхагда...һөө таһалагдан ...тнуудые имагтал ...бэшэ, харин ню...га боломжо, нөө...р хэрэглэһэнһээ ...лбэгжэхэ ябадал ...даха ушартай.

...алые хараадаа ...С-эй ЦК, СССР-...үдэй Совет «Кол-... колхознигуудай ...ээ үлүү гараһан ...н продуктнуудые ...аар бэлэдхэхэ ту... абаһан байгаа. ...олон колхознигуу-...жэһээ үлүү гара...ууд тон бирагүй-...гдэнэ гэжэ тэрэ ...сэхэ заагданхай. ... хүдэлмэриие эм...айгаар ябуулхын ... ажахын продукт-...хэхэ хэрэг эд хэ-... кооперацида ... байна.

...лые бэелүүлэн, ...н продуктнуудые ...йнаар бэлэдхэхэ ...республика дотор ...үдэлмэри хэгдээ. ...олон колхозни-...лдажа абтаһан ...е городуудай ...мэришэдтэ най-...газин нээгдэнхэй, ...й, тэрэшэлэн ...д хэрэглэгшэдэй ...эдэ хүдөө ажа-...уудые бэлэдхэхэ, ...удалдаха тусхай ...байгуулагданхай. ...уд 1961 ондо 15 ...ер мяха, 3 мян-...нер һү, нилээд ...таабха болон ху-...усад продуктнуу-...удһаа, колхозни-...алдажа абаһан ...жанай, Байкало-...грайн, Сэлэнгын, ...требсоюзуудтахи ...ла һайнаар хү-...мдэглэмээр.

...та үлүү гараһан ...һо, үндэгэ колхо-... колхознигуудһаа ...баха, тэдэниие ...дэлмэри юрэнхы ...римгүй, тон хан-...а гэжэ хэлэлтэй. ...агаанаар хүдөө ...ктнуудые бэлэд-...д болон хүдэлмэ-...хонуудай ажал-...алха түсэб 1961 ...дээгүй. Бичурын, ...ын, Кабанскын, ...харшэбэрэй, Тар-...хэнэй, Баунтын ...зууд энэ талаар ...таар хүдэлөө. Бэ-...продуктнуудые го-...хын орондо эдэ-...эрэнь худалда-

жархижа, тон таарамжагүй ябадал гаргаһаншье байха юм.

Городуудтахи хүн зониие мал ажалай продуктнуудаар таһалдуулха ушар зарим аймпотребсоюзай түрүүлэгшэнэрэй, бэлэдхэлэй конторын директорнүүдэй даажа абаһан хэрэгтээ ямаршье харюусалгагүйгөөр хандаһанһаа болоно гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй. Дээрэ дурсагдаһан аймагуудта иимэ байдалай тохёолдоһониинь мүн лэ партиин райкомуудай, аймгүйсэдкомуудай, тэрэшэлэн Буркоопсоюзай правлениин зүгһөө шанга хиналта, эрилтын хэгдээгүй дээрэһээ болоо гэжэ тэмдэглэмээр.

Эдэ дутагдалнуудые усадхахын, ажалшадые һайнаар хангадаг болохын тулада юу хэхэ хэрэгтэйб? Нэн түрүүн эдеэ хоолой үлэгдэл дээрэ худалдаа наймаанай организацинуудта гахай шахаха, мүн загаһа бариха, жэмэс, һархяаг түүхэ, улад зоной тус тустаа огород таридаг болохо хэрэг эмхидхэхэ шухала. Теэд, сэхыень хэлэхэдэ, энэ асуудалда мүртэй анхарал хандуулагдадаггүй байһаар. Республика доторнай, жэшээлхэдэ, элдэб янзын загаһаар баян нуурнууд, гол горход али зэргэ олон гээшэб! Тиигэн гэтэр Бурядай совнархоз, худалдаа наймаа эрхилдэг эмхи зургаанууд байгаалиин энэ баялигые ёһотоор хараадаа абанагүй, бии байгаа арга боломжонуудые хүсэдөөр хэрэглэнэгүй. Һүүлэй жэлнүүдтэ хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай өөһэдынгөө хэрэглэмжэдэ хартаабха, овощ таридаг байһан заншал ог таһа мартагдажа байнхай. Энэ баримта юу харуулнаб гэхэдэ, профсоюзай эмхинүүд, мүн нютагай Соведүүд ажалшадай огород эрхилдэг болохо асуудалые тооногүй.

Ажалшадые эдеэ хоолой зүйлнүүдээр саашадаа иигэжэ хангажа яашье болохогүй. Хүдэлмэришэдые хүдөө ажахын эдеэ хоолоор таһалдуулхагүйн, дутамаггүйгөөр хангажа байхын зорилгоор үлүү гараһан мяха, һү, нооһо, үндэгэ, хартаабха, овощ, ороохо талхыень колхозууд болон колхознигуудһаа элбэгээр бэлэдхэжэ байха хэрэгтэй. Энэ асуудалда Буркоопсоюз, тэрэнэй аймагуудтахи бүлгэмүүд хүсэ шадалаа, һанал бодолоо саг үргэлжэ табиха болоно. Хээрын жэмэс, һархяаг суглуулха, тэдэниие буйлуулха хүдэлмэриие эртээнһээ зүбөөр түсэблэн эмхидхэхэ тушаа онсо анхарал хандуулха шухала. Гадна республикын худалдаа наймаанай эмхи зургаанууд ниитын эдеэ хоолой предприятинуудай үлэгдэл дээрэ 1962 ондо 7900 гахай шахаха, жэлэй дүүрэтэр 5450 толгойень ниитын эдеэ хоолдо зорюулха гэһэн даабаря хойшолуулангүйгөөр бэелүүлхэ ёһотой.

Барагдашагүй эдэ арга боломжонуудые хэрэглээд байбал, республикынгаа ажалшадые хүдөө ажахын продуктнуудаар хэрэгтэй соонь хангажа шадаха байһамнай лабтай.

ХҮДӨӨГЭЙ ҺОНИН

ТАСС-эй корреспондентнүүдэй мэдээсэл

◆ СЕМИПАЛАТИНСК. Хүдөө ажахын фильмнүүдэй кинофестиваль область дотор болложо байна. «Украинын түрүү ажахы тухай», «Совхоз «Перемога» гэһэн үнэн болоһон ушар тухай фильмые хэдэ хэдэн районуудай ажалшад ехээр һонирхон хараа. «Кукурузын эрхим хани» гэһэн фильм тосхонууд болон аулнуудта харуулагдана. Алтайн хүдөө ажахын научно-шэнжэлэлгын институдта бобы тарижа ургуулдаг түрүү үльгэр жэшээ энэ фильм дотор харуулагдана. Хамта дээрээ үнэн ушарые харуулһан, мүн научно-дэлгэрэнгы 70 фильмнүүд табигдаха юм.

◆ ПАВЛОДАР. Шалдайска лесхоз витамин баялигтай түрүүшын зуун тонно гурил нарһанай шэлбүүһэнһээ татажа гаргаа. Энэ продукциинь уһа сөөрэмые ашаглажа ороһон Иртыш шадарай совхозууд болон колхозуудай шубуу үсхэбэрилдэг фермэнүүд хэрэглэдэг байна. Шэнэ цехын ашаглалгада үгтэхэдэ тус лесхоз шэлбүүһэнэй гурил хоёр дахин ехээр татажа гаргадаг болохо.

◆ МОСКВА. Хулһа хэрэглэлсэн бүтээгдэдэг таатай зохид конструкцинуудай альбомые хүдөө ажахын барилгын научно-шэнжэлэлгын институт бэлэдхээ. Элдэб янзаар бүтээгдэһэн хананууд, хушалтанууд, таһалганууд альбом соо харуулагданхаи.

Институдай хүдэлмэри хадаа проект зохёогшодто, мэргэжэлтэд-барилгашадта ехэ туһатай. Энэ хүдэлмэри хулһа элбэгтэй, шэнэ газар элдүүрилдэг нютагуудай хүдөөгэй барилгашадта ехэ туһаламжа болохо байна.

◆ ЧЕБОКСАРЫ. Золотоношско районой «Большевик» колхоздо олон янзын коммунальна хангалгын түлөөһэн болюулагдаа. Һаалишадта, гахайшадта, бусад олон колхознигуудта, тэрэшэлэн хүдөө ажахын артелиин бүлэ ехэтэй, мүн наһажаал болоһон гэшүүдтэ түлөөһэгүйгөөр эдеэ хоол үгтэдэг болоо. Хүүгэдэй яслида үхибүүдээ байлгаһанай, банида ороһоной, колхозой транспортые хэрэглэһэнэй түлөө түлбэри мүн лэ болюулагданхай.

◆ КИЕВ. Сад ургуулгын талаар социалис оронуудай уласхоорондын выставкэ Германиин Демократическа Республикын Эрфурт городто болоо. Энэ выставкэдэ хабаадаһан Украинын садоводууд 90 гаран шагнал, тэрэ тоодо алтан, мүнгэн, бронзо медальнуудые абаа.

◆ ДУШАНБЕ. Душанбинска шубуунай фабрика түрүүшын бүлэг 21 мянган дальбараа мүнөө жэлдэ абаа. Эндэ хахад миллион шубууд мүнөө жэлдэ шахагдаха юм. Үндэгэ абалга нэгэ хахад дахин олон болохо.

Шубуунай фабрика шэнэ түхеэрэлгэнүүдээр хангагдаха. Тэжээлэй террамицинэй цех һаяхан ашаглалгада үгтөө. Энэ хадаа шубуунай ашаг шэмые дээшэлүүлхэ арга олгохо байна.

◆ ГОРЬКИЙ. Таремскэ совхозой һаалишан Анна Александровна Тарабакина ороной солото малшад үбгэ һамган хоёр Заботинтоной дүй дүршэлые Павлодарска район соо түрүүлжэ хэрэглэдэг болоо. Тэдэндэ айлшалаад бусаһанайнгаа һүүлээр Тарабакина 150 үнеэ һаадаг болоод, тэдэнһээ 330 тонно һү һааха гэжэ шидээ.

Ехэ айлшанаа халуунаар угтаба

КОСИХА, (Алтайн хизаар), февралиин 19. (ТАСС). Алтайн хизаарай «Луч Октября» совхозой кинотеатр соо лётчик-космонавт Герман Титовтой уулзалга болобо. Барнаульска хүдөөгэй һунгуулиин округһоо СССР-эй Верховно Соведэй депутадта Герман Титов кандидадаар дэбжүүлэгдэһэн юм. Тэндэ совхозой хүдэлмэришэд, алба хаагшад, дүтэ тойронхи тосхонуудайнь ажалшад, Герман Титовой һураһан Полковниковско, Наловихинска һургуулинуудай багшанар тэндэ сугларһан байна. «Советскэ космонавтда алдар соло!», «Нютагайнгаа хүндэтэй хүбүүндэ амар мэндэ!» гэжэ айлшанаа амаршалба.

Тэндэ үгэ хэлэһэн хүнүүд нютагайнгаа эрхим хүбүүе халуунаар амаршалаад, хайрата Эхэ оронойнгоо алдаршахын түлөө тэрэнэй туйлаһан хэзээдэшье дуулдаагүй габьяагаар омогорхожо байһанаа мэдүүлбэ. Партиин, арадай үнэн хүбүүн космонавт Герман Степанович Титовто булта дуугаа үгэхэбди гэжэ тэдэнэр мэдүүлһэн байна.

Герман Титов тэрэ суглаанда үгэ хэлээ. СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлһэнэйнь түлөө совхозой, түмэр харгын хүдэлмэрилэгшэдтэ, колхознигуудта баяр хүргэбэ.

ЗҮРХЭНЭЙ АМАРШАЛГА

..., февралиин 19. (ТАСС). Африкада хабаатай ...мическа комиссиин IV сессидэ сугларһан Аф...дай түлөөлэгшэдтэ СССР-эй Министрнүүдэй ...үлэгшэ Н. С. Хрущев үнэн зүрхэнэй амаршалга

...измда эсэргүү тэмсэлдээ Африкын арадууд үн...э шэнэ амжалтануудые туйлаа гээд Н. С. Хру...мма дотор тэмдэглэгдэнхэй. Колониальна гу...сохилто хэгдээ. Тиигээд колониальна гурим ...даран һалажа байна. Зүгөөр колониализмын ...аягуудые эсэслэн һалгахын, тэрэнэй хорото ...ые угы хэхын түлөө Африкын, бүхы дэлхэйн ...араа ехэ ороллдолго гаргаха болоно.

...эгэй, бэеэ даанхай байдалай түлөө тэмсэжэ ...дые Советскэ Союзай арадууд хододоо дэмжэ...мжэнэшье гэжэ телеграмма соонь заагдана.

... хабаатай ООН-эй экономическа комиссиин ... амжалтануудые туйлахыень нүхэр Н. С. Хру...Национальна талаараа һалбархын, социаль...ска хүгжэлтын түлөө Африкын арадуудай хэ...экономическа комиссиин IV сесси туһа нэмэри ...йдаһанаа нүхэр Хрущев мэдүүлбэ.

АЖАЛАЙ ЮРЫН НЭГЭ ҮДЭР

СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат Ц. Б. БУЯНТУЕВАЙ бригадаһаа хэгдэһэн фоторепортаж

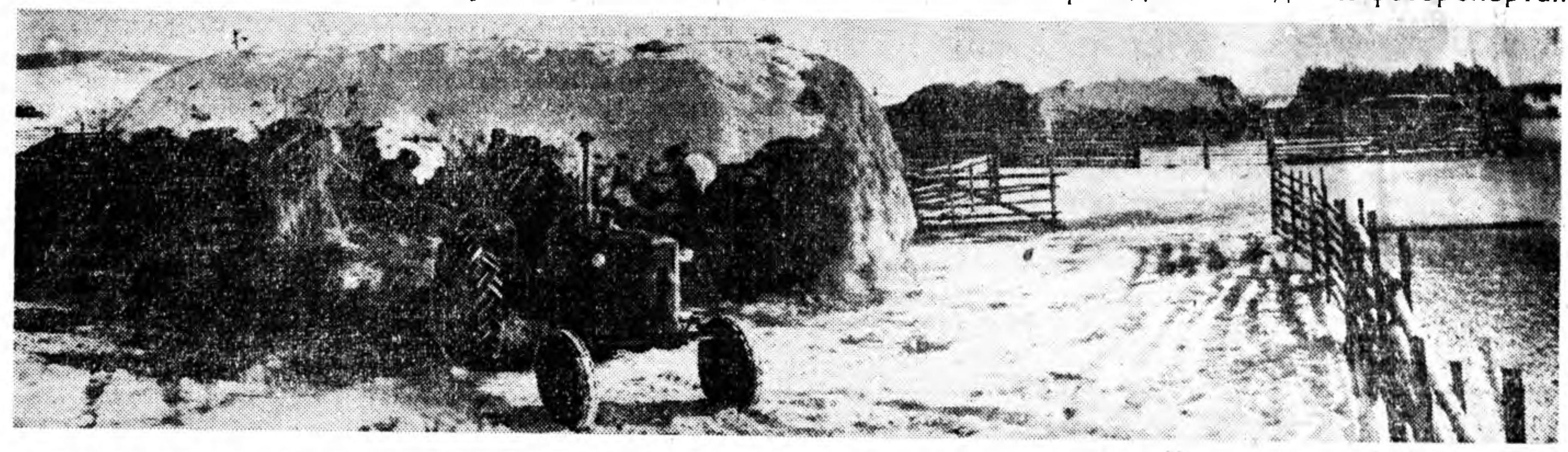

Февралиин эхеэр, нюдэ һаргама наратай нэгэ үдэр СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат, Хэжэнгын совхозой хонишон Цэнгэ Буянтуевич Буянтуевай хүтэлбэрилдэг бригадада хүрэжэ, тэдэнэй хэжэ байһан ажалые фотоаппарадаар буулгабабди.

Тракторист Ринчин Тыхеев үбһэ шэрэжэ асараад, тэрэнээ нүхэдтэеэ хамта буулгажа байна.

КПСС-эй делегаци ДРВ мордобо

Вьетнамай ажалшадай партиин Центральна Комитедэй уряалаар КПСС-эй делегаци февралиин 19-дэ Москваһаа Ханой мордобо. КПСС-эй ЦК-гэй секретарь нүхэр Б. Н. Пономарев тус делегациие толгойлно.

КПСС-эй ЦК-гэй гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гэй таһагые даагша Ю. В. Андропов, КПСС-эй ЦК-гэй гэшүүн, КПСС-эй Эрхүүгэй обкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр С. Н. Щетинин, Узбекистанай КП-гэй ЦК-гэй секретарь нүхэр З. Рахимбабаева, Таджикистанай КП-гэй ЦК-гэй секретарь нүхэр С. Б. Эргашев, КПСС-эй Центральна шалгалтын комиссиин гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гэй РСФСР-тэхи пропаганда, агитациин таһагые даагша нүхэр В. И. Степаков, КПСС-эй ЦК-гэй РСФСР-тэхи партийна органуудай таһагые даагшын орлогшо нүхэр Н. А. Вороновский делегацида ороно.

Сибириин, Алас Дурна зүгэй газетэнүүдэй редакторнуудай зүблөөн

БАРНАУЛ, февралиин 19. (ТАСС). Баруун, Зүүн Сибириин, Алас Дурна зүгэй областной, хизаарай газетэнүүдэй, радиодамжуулгын, телевидениин редакторнуудай зональна зүблөөн эндэ нээгдэбэ.

Колхозой, совхозой үйлэдбэридэ шэнэ юумэ үүсхэгшэдэй түрүү дүй дүршэлые, хүдөө ажахын эрдэм ухаанай туйлалтануудые нэбтэрүүлгэдэ, соёл сурталай асуудалнуудаар КПСС-эй XXII съездын абаһан шиидхэбэринүүдые бэелүүлгэдэ энэ зүблөөн зорюулагданхай. КПСС-эй ЦК-гэй РСФСР-тэхи пропаганда, агитациин таһагые даагшын орлогшо Е. К. Лигачев зүблөөе нээбэ.

Хүдөө ажахын асуудалнуудаар хэдэн лекцинүүд уншагдажа эхилээ. Хүдөө ажахын эрдэм шэнжэлэлгын Алтайн институдай директор, Социалис Ажалай Герой Г. А. Наливайко Сибирьтэ пропашной гуримаар газар тарялан эрхилхэ тухай түрүүшын лекци уншаба.

Худалдаа наймаанай советскэ правительственна делегаци Пхеньян ошобо

МОСКВА, февралиин 19. (ТАСС). 1962 ондо СССР КНДР хоёрой хоорондо худалдаа наймаа эрхилхэ хэлсээнүүдые хэхээ худалдаа наймаанай советскэ правительственна делегаци мүнөөдэр Москваһаа Пхеньян ошобо. Гадаадын худалдаа наймаанай министр Н. С. Патоличев делегациие толгойлно.

Малые шэнэ гуримаар эдеэлүүлхэ тухай эрдэмтэдэй зүблөөн

БАРНАУЛ, февралиин 19. (ТАСС). Россин Федерациин Хүдөө ажахын министерствын научно-техническэ соведэй нүүдэл заседани хүдөө ажахын научно-шэнжэлхы Алтайн институдта мүнөөдэр эхилбэ. Малые, шубуудые шэнэ гуримаар эдеэлүүлхэ асуудал тэндэ зүбшэн хэлсэгдэнэ. Энэ гуримые Алтайн институдай научна хүдэлмэрилэгшэд зохёоһон юм. ВАСХНИЛ-эй, мал ажалай Бүхэсоюзна научно-шэнжэлхы институдай, Тимирязевай нэрэмжэтэ хүдөө ажахын академиин эрдэмтэд, хүдөө ажахын институдуудай, научно-шэнжэлхы эмхи зургаануудай эрдэмтэд, мэргэжэлтэд, Сибириин колхозой, совхозой үйлэдбэридэ шэнэ юумэ үүсхэгшэд соведэй хүдэлмэридэ хабаадана.

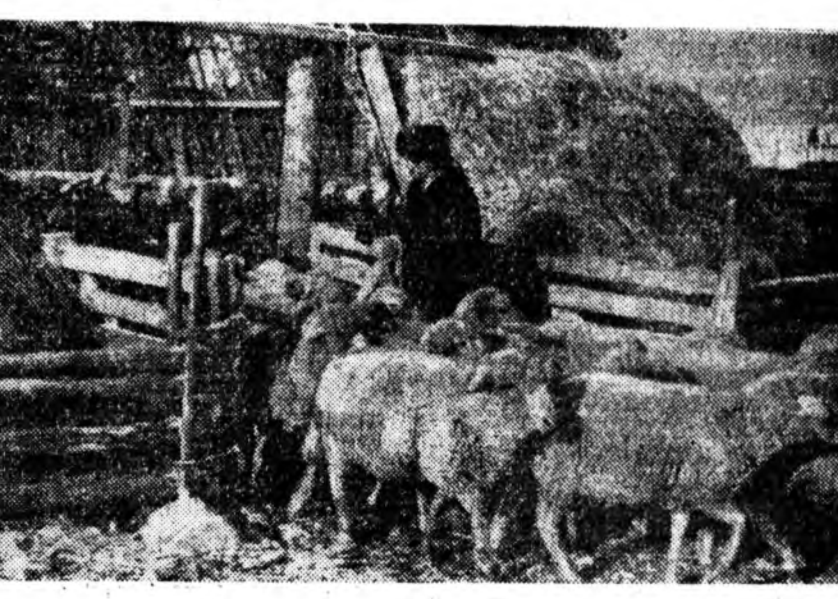

Саашаа ябахада, Цэнгэ Буянтуевич зуһаг түлгэнүүдые дээрээ оройгүй хотон сооһоо гаргажа байба. Тэдэнь хоншуухан үбһэнэй үнэр унхидан шамдана.

Кормушкануудаар дүүрэн үбһэндэ хүрэмсөөрөө хонидшье тараба. Нүхэр Буянтуев, хонишон К. Б. Тэкшеев тэндэхи үбһэ заһажа үгэнэ, хог богыень суглуулна.

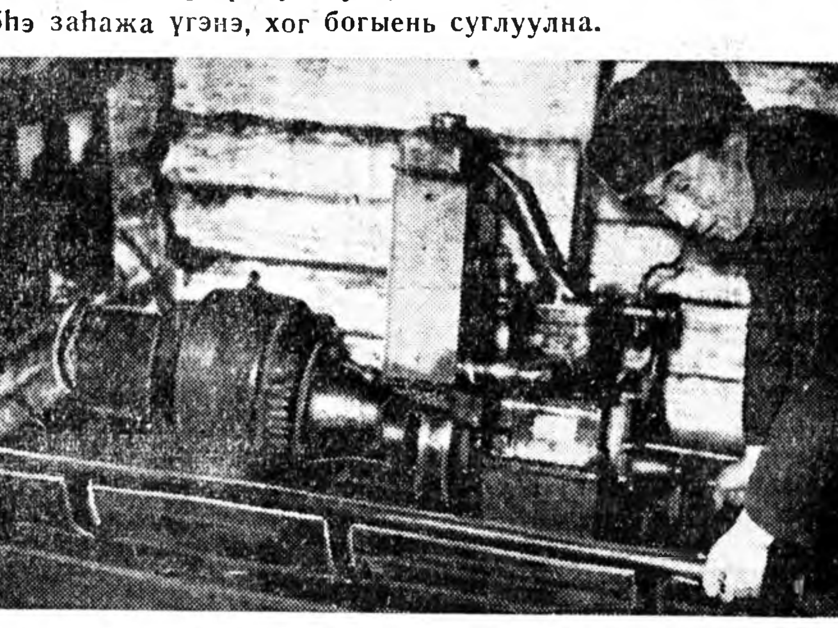

Хонишодой иигэжэ хүдэлһөөр байтарнь үбэлэй богони үдэр үнгэршэбэ. Моторист Лубсан Очиров бишыхан мотороо хүдэлгэжэ, электрын гэрэл яларуулаа.

Мүнөө эндэ 1100 гаран хурьган абтаба. Хонид олоороо хурьгалжа үргэлжэлһөөр. Унаһан малгайгаа абахашье саг бригадынхидта хомор. Байд-байд гээд лэ һүни үдэргүй хурьгалха хонидоо эрьехэ хэрэгтэй. Цэнгэ Буянтуевич нарай хурьга тодожо абаад, үзэжэ байна.

Хони малаа хотолуулаад, ажалай намхарха үедэ хонишод үдэшынгээ эдеэ бариад, мэргэжэлээ дээшэлүүлхэеэ һуража эхилдэг. Бригадирай туһалагша ветврач Ким Маханчеев зоотехникын асуудалаар хэшээл үнгэргэжэ байна.

А. МАНТАЕВ.

САХАЛИН. Советскэ Союзай Герой К. Ф. Михаленкын даадаг экипаж эрдэмтэдтэй хамта Дурна зүгэй далайнуудые шэнжэлэн үзэдэг юм. Зураг дээрэ: К. Ф. Михаленко Сахалинда шэнэ кадрнуудые буулгажа ябана.

ЭДЭБХИТЭЙ АГИТАТОРНУУД

Арад зоной дунда ойлгуулгамжын хүдэлмэри ябуулха тээшэ аргагүй ехэ хүндэтэй хэрэг гэжэ Чесаныи совхозой 5-дахи фермын агитаторнууд һайн мэдэдэг.

Тиимэһээл эндэхи агитколлективэйхид (хүтэлбэрилэгшэнь А. С. Сагалаев) өөһэдынгөө урдахи зорилгонуудые үнэн сэхээр бэелүүлхые оролдоно. Энэ агитколлектив 30 гаран коммунист болон комсомолшуудһаа бүридэнхэй. Фермын түб тосхон Загаһатада агитаторай 20 гэр эмхидхэгдэнхэй. Эрхим агитаторнуудай тоодо пенсионер Б. Н. Намжилон, багшанар О. В. Оборова, Д. Н. Намжилова, Д. Ц. Цыренова, Е. Б. Кукшинова гэгшэд ороно. Эдэнэр участогуудтаа һүүлэй үедэ 2—3 удаа ябажа, һонирхолтой хөөрэлдөөнүүдые үнгэргөө.

Мүн Чесаныи найман жэлэй һургуулиин директор Ц. Н. Цыренжапов, багша К. А. Шаракшинов гэгшэд Хүльхисөөн нютагдахи Бүтүү, Бамба гэжэ һаалиин гүүртэнүүдтэ ошожо, «КПСС-эй Программа — коммунизм байгуулгын программа», «Манай һунгуулиин системэ — дэлхэй дээрэхи эгээл демократическа һунгуулиин системэ» гэһэн темэнүүдээр һонирхолтой лекцинүүдые уншаа. Тиихэдээ һунгагшадай һонирхоһон асуудалнуудта гүйсэд харюунуудые үгэһэн байха юм.

Агитколлективые хүтэлбэрилэгшэд холын гүүртэ, отаранууд дээгүүр хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхыень дүй дүршэл ехэтэй агитаторнуудые томилдог болонхой. Мүн һарадаа 2 дахин агитаторнуудай семинар үнгэргэгдэдэг.

Ч. Дарибазарон, багша.

Һонирхолтой, сэнгүү

Гоё һайханаар шэмэглэгдэһэн, электрын галаар яларһан Аргадын клуб хүн зоной дура буляан, орожо сэнгэхыень уряалан байдаг юм. Эндэнь шэнэ газетэ, журнал, ном брошюранууд, шатар болон бусадшье зүйл хэдо байдаг. Мүн элидхэл, хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэдэг.

Үе үе болоод лэ эндэхи уран һайханай бүлгэмэйхид һунгагшадта һонирхолтой концерт, зүжэг наада харуулдаг.

Доодо, Дээдэ Аргада нютагуудаар агитаторнууд ажалшадай дунда ябажа, болохоёо байгаа СССР-эй Верховно Советдэ һунгаха һунгалтаар хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэнэ. Һунгагшадай дунда ябуулагдажа байгаа ниитэ-политическа хүдэлмэридэ манай һургуулиин арбадахи классай һурагшад Р. Бодиев, Б-М. Хобраков болон бусад хабаадалсадаг.

Г. РАДНАЕВ,
Баргажанай Аргадын дунда һургуулиин һурагша.

Нёдондоной дүнгүүд, саашанхи зорилгон[...]

Республикымнай промышленность саашадаа бүри түргөөр хүгжэхэ

Долоон жэлэй гурбадахи жэл онсо илгаатай байгаа. Энэ жэлдэ партиин XXII съезд боложо, коммунизм байгуулгын агуу ехэ программа баталан абтаа. Ойрын хорин жэлэй туршада коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулха зорилгые амжалтатай һайнаар дүүргэхын түлөө манай республикын промышленностиин хүдэлмэришэд бүхы хүсөөрөө тэмсэжэ оробо.

Гүрэнэй түсэбые, абаһан социалис уялгануудаа дүүргэхэ талаар манай республикын промышленна предприятинууд, барилгын организацинууд горьтой ажал хээ гэжэ 1961 оной дүнгүүд гэршэлэн харуулна. Союзна министерство болон ведомствонуудэй мэдэлэй, жэшээлхэдэ, Ленинэй орденто Улан-Удын паровозо-вагонно, түмэрбетон зүйлнүүдые хэдэг Таловска заводууд, республикын мэдэлдэ байдаг предприятинууд валовой продукци бүтээн гаргаха түсэбөө 105 процент дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур хоёр миллион түхэригэй продукци үйлэдбэрилэн гаргаа. Совнархозой горно-рудна, машина бүтээлгын болон металл болбосоруулгын, энергетическэ управленинүүдэй завод, комбинат болон электростанцинууд үнгэрэгшэ жэлэйнгээ түсэбые амжалтатайгаар дүүргээ. 1960 онойхитой сасуулхада 20 миллион киловатт-час электроэнерги, 13 мянган тонно цемент, 150 мянган дүрбэлжэн метр сонхын шэл түсэбһөө гадуур үйлэдбэрилэн гаргагдаа, гадна 40 мянган метр нооһон бүд нэхэгдээ, хоёр паровоз, пассажирска 8 вагон заһабарилагдаһан байна.

Промышленностиин, барилгын хүдэлмэришэд, инженернүүд болон технигүүд үйлэдбэриин технологиие наринжуулха, хүндэ ажал оньһожоруулха, ажалай эмхидхэл һайжаруулха, шэнэ техникэ нэбтэрүүлхэ талаар ехэ юумэ хээ. Республика доторнай олон зүйлэй шэнэ продукци бүтээн гаргадаг болоо.

Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадта ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ шэнэ арга хэрэглэгдэнэ. Томодхогдоһон комплексно бригаданууд эндэ олоор эмхидхэгдээ. Руда малтадаг нүхэр Михайловай хүтэлбэрилдэг комплексно бригада үйлэдбэрээ шэнээр эмхидхэжэ, ажалай бүтээсые 1,5 дахин дээшэлүүлээ. Энээнэй ашаар хүдэлмэришэдэй абадаг салин 14 процентээр ехэ болоо. 35 хүнһөө эмхидхэгдэһэн тус бригадын гэшүүн бүхэн хоёр-гурбан мэргэжэл шудаланхай. Хараалагдаһан бүхы ажалаа дүүргээд түлөөһээ абадаг томодхогдоһон комплексно бригадануудай түрүү дүй дүршэлые үйлэдбэридэ үргэнөөр нэбтэрүүлбэл, ажалай бүтээсэ нилээд ехээр дээшэлүүлэгдэхэ байна гэжэ тодоруулагдаа.

Зүүн-Сибириин түмэр замай харгын 6-дахи отделениин хүдэлмэришэд ехэ ашаа шэрэхэ вагонуудые, хүсэ ехэтэй тепловозуудые ашаглажа эхилээ. Тимлюгэй цемент-шиферэй заводойхид пеэшэнгүүдые ашагтайгаар хэрэглэхэ, түлишэ алмаха эмхидхэлэй-техническэ хэдэ хэдэн хэмжээ хараалаад, тэдэнээ бэелүүлжэ байна.

Улан-Удын нарин сэмбын фабрикын бүд нэхэгшэд үйлэдбэриингөө технологиие наринжуулһанай ашаар олон үнгэтэй, һайн шанартай элдэб янзын бүд нэхэн гаргана. Үйлэдбэреэ наринжуулан оньһожоруулха талаар хүдэлмэришэд, инженернүүд, технигүүдэй шэнэ дүй дүршэл нэбтэрүүлжэ байһанай олон жэшээ харуулмаар. Техническэ дэбжэлтэ түйлаха хэрэгтэ зорюулагдаһан уралан наринжуулгын, ухаалан зохёолгын хүдэлөөндэ ганса нэгэ түрүү хүдэлмэришэд бэшэ, харин бүлэг бүлэгөөрөө, бригадаараа хабаадалсадаг болоһониинь һайшаалтай.

КПСС-эй XXII съездын нээгдэхын урда тээхэнэ коммунис ажалай предприятиин хүндэтэ нэрэ солодо хүртэһэн Улан-Удын нарин сэмбын фабрика, Ленинэй орденто паровозо-вагонно, Тимлюгэй цемент-шиферэй заводууд, Зэдын комбинат, Улан-Удын ТЭЦ, «Электромашина», шэлэй механизированнэ заводууд, Баргажанай, Хандагайн леспромхозууд, Нижне-Ангарска болон Усть-Баргажанай загаһанай комбинадууд болон бусад предприятинууд үнгэрэгшэ жэлдэ һайн амжалта туйлаа.

Предприяти, барилганууд дээрэ коммунис ажалай түлөө мүрысөөн улам үргэнөөр дэлгэрһээр. Мүнөө энэ хүдэлөөндэ 70 мянган хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, алба хаагшад хабаадалсана. Республикымнай 50 цех, 60 гаран бригадада энэ хүндэтэ нэрэ соло олгогдоо, коммунис ажалай 12 мянган ударник тоологдоно.

Гэхэтэй хамта промышленностимнай хүгжэлтэдэ горьтой дутагдалнууд бии байһаар. Республикын предприятинуудай гурбанайнь нэгэ хуби 1961 онойнгоо түсэб дүүргээгүй. Тиигэжэ 7 миллион түхэригэй продукци гүрэндэ дутуу үгтэһэн.

Ажалай эмхидхэл һайжаруулха, бии байһан арга боломжонууд болон түхеэрэлгын муугаар хэрэглэгдэдэг дээрэһээнь республикын Министрнүүдэй Соведэй мэдэлэй предприятинууд ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ талаар хараалагдаһан түсэбөө дүүргэжэ шадаагүй. Материалнуудта болон мүнгэн зөөридэ эзэн бусаар хандаха, тэдэниие хайша хэрэгээр гаргашалха баримтануудай усадхагдаагүй дээрэһээ нөөсэ хэхэ түсэб мүн лэ дүүргэгдээгүй байшоо.

Эдэ дутагдалнуудые усадхаха талаар хэмжээнүүд абтажа, долоон жэлэй дүрбэдэхи жэлэй түсэб дүүргэхэ арга боломжо байгуулагдаба. Олонхи предприятинууднай январь һарын түсэбөө һайнаар дүүргээ. Гэбэшье гээгдэлээ усадхаагүй, январиин даабариие дүүргээгүй предприятинууд бии. Тэдэнэй тоодо барилгын материалнуудай Татауровска комбинат, Итанцын, Шулуутын леспромхозууд, нютагай промышленностиин зарим предприятинуудороно.

Гээгдэжэ ябаһан предприятинууд ойрын сагта дутагдалнуудаа усадхаха, гүрэнэй түсэбые заатагүй сагтаа соонь дүүргэхын тула хэмжээ абаха ёһотой. Ехэ продукци бүтээн гаргаха, тэрэнэй шанар һайжаруулха, өөрынь үнэ сэнгые химдаруулха харюусалгатай зорилго промышленна предприятинуудай, транспортын хүдэлмэришэдэй урда табигдана. Совнархозой предприятинуудай бүтээжэ гаргадаг продукциин хэмжээн нёдондо жэлэйхидэ орходоо 13 процентээр дээшэлүүлэгдэхээр хараалагданхай. Тиихэтэеэ хамта промышленностиин шэнэ һалбари, илангаяа электротехническэ, машина бүтээлгын промышленность хүгжөөхэ асуудалда ехэ анхарал хандуулагдана.

Паровозо-вагонно заводойхид 1962 оной хоёрдохи хахадтань электровозуудые заһабарилдаг болохо, үшөө саашадаа тепловозуудые заһабарилгада бэлэдхэжэ эхилхэ. Түмэр замай, автомобильна харгыгаар, самоледуудаар ашаа шэрэлгэ нилээд ехэ болгогдохо.

Гол шухала асуудалнуудай нэгэн юуб гэхэдэ, капитальна барилга болоно. Барилга түргэн болзор соо, һайн шанартайгаар хэдэг болохо тухай партиин XXII съезд дээрэ онсо тэмдэглэгдээ. Республикымнай барилгашадай дундаһаа паровозо-вагонно заводой капитальна барилгын таһагайхид һайн дүн туйланхай. Эндэхи хүдэлмэришэд барилга-хабсаргалгын ажал хэхэ жэлэй түсэбые 109 процент дүүргээ, тиихэдээ гэрнүүдые эрхим шанартайгаар бариха гэжэ оролдоо. Иигэжэ тэдэнэй бариһан байрын гэрнүүдэй 60 процентнь эрхим, 28 процентнь һайн шанартай гэһэн сэгналтатайгаар ашаглалгада тушаагдаа. Барилгын өөрынь үнэ сэн химдаруулагдаа, ажалай бүтээсэ 6 процентээр дээшэлүүлэгдээ.

Барилга дээрэ зарим тэды амжалтын туйлагдабашье, капитальна барилга мүнөө үеын эрилтэһээ гээгдэжэ ябана. Арадай ажахыда шухала хэрэгтэй предприятинуудай, мүн гэр байрын барилга унжагайруулагдаһаар. Үнгэрһэн жэлнүүдэй дутагдалнуудһаа тобшолол хэжэ, барилгые хараалагдаһан саг болзор соонь ашаглалгада тушаадаг болохо зорилго барилгашадай урда табигдана. Мүнгэн зөөри ба барилгын материалнуудые гамтайгаар гаргашалха, барилгын шанарые һайжаруулха шухала. Барилгын индустриальна база байгуулха шухала.

Барилгын али нэгэн ажал хэхээр мэргэжэһэн бригадануудай ороондо барилгые эхинһээнь абаад дүүрэтэрнь комплексно [...] хэдэг болобол, ажал[...] лээд ехээр дээшэлхэ [...] рүү дүй дүршэл гэрш[...] «Бурстрой» трестын [...] хи управлениин С. [...] даадаг, ажахын тоо[...] комплексно бригада [...] гаар ажалаа эмхид[...] болзорые нилээд ехэ[...] даһан, ажалай бүтээ[...] һэн байна.

Түрүүшүүлэй энэ [...] аргые барилга дээрэ [...] лэхэ шухала. Ажахы[...] шэд, партийна, проф[...] зацинууд түрүү дүй [...] рүүлхэ, барилгашад[...] хистой архэ нүхэсал[...]

Олон жэжэ барил[...] зөөри болон барилгы[...] дые тараажа хубаа[...] хала хэрэгтэй капит[...] түргэдхэлгэдэ зорю[...] Энээнэй ашаар пром[...] приятинууд, гэр б[...] хүүгэдэй сад, ясли, [...] барилга түргэдхэгд[...] республика доторнай [...] дүрбэлжэн метр тал[...] гэрнүүд ашаглалгад[...] раалагданхай. Мүн [...] фабрикын, Сэлэнгын [...] картонно комбинадай [...] ха цехтэй гэр бари[...] комбинат болон бус[...] нуудай барилга эри[...] байна. Барилгын те[...] жуулан һайжаруул[...] дүршэл үргэнөөр да[...] мышленна предпри[...] нуудай барилгые һ[...] гаар, богони болзор [...] шэ барилгашадай на[...] мүн болоно.

Республикымнай [...] тиин, транспортын, [...] марташад, социалис [...] дэлгэрүүлһэнай, до[...] боломжонуудые али[...] һэнэй, ажалай түр[...] үргэнөөр дэлгэрүүл[...] лоон жэлэй дүрбэд[...] бые болзорһоонь ур[...] найдагдана.

Ц[...]
КП[...]
промышленности[...]
та[...]

Саһан малгайтай һарьдагуудай хормойдо

ЗУРАГЛАЛ

Зүүн хойноһоо огторгойн хаяа үлэ мэдэг сайража, ойрын юумэнүүд бүүр-түүр харагдажа эхилнэ. Үүр сайхан үшөөл үдыхэн.

Тосхоной зүүн урдахи эгээл захын, шифер хушалтатай шэнэхэн гэрэй үрхэһөө шэнгэхэн утаан аалиханаар гаража, томогдожо байһан аргамжадал огторгойдо туласа һуунагтана. Тоһолиг болоһон оодон хара дэгэлтэй хүн тэрэ гэрһээ гараад, харша соо байһан «Беларусь» тракторта дүтэлэмсөөрөө, тэрэнэйнгээ «зүрхэндэ» гал табижархина. «Түмэр хүлэгөө» дулаасуулһанайнгаа һүүлдэ халуун үһаар саалтарнь «уһалаад», бүхэли үдэр соо ажаллахаар бэлэн болгоно....

Наран үшөө гараадүй. Мялай фермын дэргэдэ хаб-яб гэтэрээ хүрэшэһэн шэбхэ хобхолхо абяан үглөөнэй самарюун хүйтэндэ сууряатана. Энэ үедэ «Беларусь» трактор томо хоорбо тэргэ хойноо шагтагаланхай гүйлгэжэ ерэбэ.

— Мүнөөдэр, хүбүүд, орой болотор унташоо хат?—гэжэ трактор дээрэ һууһан хоёр хүбүүдые Даша басаган шоглоод абана.

— Таанартал адляар ганса хүрзээ үргэлөөд ерэдэг һаа, үүрэй толоноор ажалдаа гараха һэм,— гээд, Павел хүбүүн басагалта дүрөө абхуулбагүй.

— Павел Жанчипович, хэлэл даа, хэды болотор улаан гараараа энэ шэбхэ малтаха, маажаха юмбибди?—гэһэн асуудал Дарицырен Рабжаева звеное даагшадаа табяадхиба.

—Хүлисэгты, би зэмэтэй бэшэб! Совхозой дирекци, главна инженертэ нёдондоһоо хойшо хэдэн дахин хэлээ һэм. Шэбхэ ашаха тусхай түхеэрэлгэ бүтээхэбди гэһэн аад, шортоо, мүнөөшье болотор үгэдөө хүрэнэгүй. Тиихэдэнь би яахабиб?— гээд, Павел «уһанһаа хуурайгаар» гарахые оролдоно.

Павелай дүү хүбүүн Григорий ахаяа үмөөрһэндөө гү, али аягүй байдалһаань абархаяа һанаһандал басагад тээшэ дүтэлөөд, ехэл нюуса юумэ мэдүүлхэ гэһэндэл, хоёр альгаяа амандаа абаашаад, шэбэнэн татаад нигэжэ хэлэбэ:

— Басагад, һанаагаа ехээр бү зобогты. Павел шэбхэ ашаха нэгэ оньһон арга өөрөө зохёожо эхилэнхэй. Гансал ахадам дуулгажархибат, нохой халхай. Бишье туһалалсадагби...

— Таанад ямар нюусаяа шэбэнэлдэнэбта? Али бүхэли үдэртөө зугаалалдажа байхампай гү?—гэжэ Павелай хэлэхэлээр, бултадаа ажаллажа эхилнэ...

Мүнөө жэлдэ Түнхэндэ хэзээ хэзээнэйхиһээ ехэ саһан оронхой. Теэд үбдэгсөө саһанлашье, шэхэ шэмхэмэ хүйтэнэшье Саянай совхозой Харбяатын кукурузашан Павел Аюшеевэй даадаг звеногойхид огридэ 30 тонно наг шэбхэ гаргахабди гэжэ үгэсэ үгэнхэй.

— Манай звеногойхид хэлэһэн үгэдөө хүрэхэл байха: мүнөө мянга гаран тонно наг шэбхэ гаргагдаа. Бидэнэр КПСС-эй ЦК-гэй Пленумые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаха гэжэ шиидээбди. Пленумэй нээгдэхэ үдэр болотор наг шэбхэ гаргаха түсэбөө дүүргэхэбди гэһэн уялга абаад, «уһаһан малгайгаа» абаха забдагүйгөөр ажалланабди,—гэжэ нүхэр Аюшеев хөөрэнэ...

Гурбан жэлэй саада тээ Түнхэндэ дулаан ороной «хатан дангина» түрүүшынхеэ айлшалаа һэн.

Түрэл колхоздоо (һүүлдэнь совхоздо) олон жэлдэ механизатораар ажаллажа ябаһан Павел Жанчипович Аюшеев Могой Горхоной кукурузашан Бальжин Потахиновай жэшээгээр 1960 ондо кукурузашан болоһон юм. Тиигээд лэ нёдондо нүхэр Аюшеевэй звено га талмай дээрэһээ гектар бүриин 300 центнер кукурузын ногоон набша ургуулжа, Түнхэн соогоо һураг суудa гараба гэхэ...

Үбэлэй наранай сагаан саһата мундаргануудай саагуур «жаргахалаар», звеногойхид ажалаа дүүргэжэ, гэр гэртээ бусахаяа түхеэрнэ. Энэ үедэ звеное даагшань тэдэнэй хажууда дүтэлэн:

Мүнөөдэр 30 тонно шэбхэ гаргаабди. Теэд хэдышье шангаар ажаллаа һаа, 30—33 тонноһоо дээшэ гаргажа шаданагүйбди. Тоолоод үзэхэлэм, үдэрэй 50 тоннoһoo доошо бэшээр шэбхэ гаргадаг болоото ядалсаагүй. Кукурузын поли дээрэ үглөөһөө үдэшэ орой болотор халуун ажал бусалһаар. Теэдшье 150 га газарай гектар бүриһөө 300 центнер кукурузын ногоон набша абахабди, тиихын тула гектар бүриһаа, хэлэһэн үгэдөө хүрэхэ байнабди. Юу хэбэл, ягаа һаа үдэр бүри 50 тонно гаргадаг болохо гээшэбибди?—гэһэн асуудал табиба.

Нүхэдынь хэмнай түрүүлэн дурадхал оруулагша ааб гэһэндэл, бэе бэеэ харалсаба. Хүрзынгөө барюулые һугадаа тулаад байһан Ким Лопсонов:

—Эндэ олон юумэ шашаһанай хэрэггүй ха, бригадымнай олохон морид унагданагүй, тиимэһээ 2—3 шаргаар шэбхэ зөөхэдэмнай яахаб,— гэхэдэнь, тойроод байһан нүхэдынь бултадаа һайшаажа, үглөөдэр 2 мори шаргалха гэжэ хэлсэбэ.

—Зай, басагад, мүнөөдэр һайнаар ажаллаһанайтнай түлөө гэр гэртэтнай хүргэхэдэ болохо,—гэжэ Павел Жанчипович магтаба.

Павел Жанчипович ажалһаа ерэ ерэмсээрээ, «Коммунистическэ партиин Программа» гэжэ гаршагтай ном бараад һуушана. Һүниин тэн багта унтаридаа оробошье, нойрынь огто хүрэнэгүй: элдэбын бодол толгойдонь хойно хойноһоо ороно... «Коммунизм гэһэн үгэмнай ягаа гоё һайханаар дуулдадаг болобо гээшэб! Теэд хэлэхэдэмнай бэлэхэн аад лэ, тэрэнээ бэелүүлхэмнай тиимэшье хүнгэн хэрэг бэшэ ааб даа. Совет хүнэй ажалша баатар гараар коммунизмын гэгээн һайхан байшан байгуулагдаха гэжэ партиин Программа дотор эли тодоор хэлэгдэнэ ха юм. Одоо тиимэһээ түрэл партиингаа табяад байһан асари ехэ зорилгонуудые бэелүүлхын тула нэгэшье үдэрөө дэмы гээнгүй ажаллаха, үшөө дахин ажаллаха...» гэһэн бодолдо эльбүүлэн, таалуулан амаржа байгаа бэлэй.

Павел Жанчиповичын иигэжэ бодохонь зүбтэйл даа: коммунизм байгуулгын үедэ хүн бүхэн коммунис ёһоор ажаллаха, ажаһууха шангин уялгатай бшуу.

Д. Ошоров.

Шэнэдхэгдэн хубилгагда[...]

Үндэр томо, уужам, һаруул байшан соо сагаан халаад үмдэһэн, гартаа пинцет бариһан хүнүүд конвейернүүдэй дэргэдэ зогсонхой. Харахада ямар нэгэн медицинскэ эмхи зургаан гү, али эрдэм-шэнжэлэлгын лаборатори гү гэжэ һанамаар. Теэд тиимэ бэшэ. Энэмнай электроникын оньһото хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргадаг Улан-Удын ерээдүйн «Теплоавтоматика» гэжэ завод мүн. Эндэ оньһото, нарин, хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргадаг болохо юм.

ТУС ЗАВОД ШЭНЭДХЭН хубилгагдажа эхилээ. Урдань үргэн хэрэглэлэй эд бараа, жэшээлхэдэ түмэр оро, боошхо, хадааһа хэдэг һаа, мүнөө автомат аргаар хүдэлхэ бэлүүрнүүдые, ууралаар дулаасуулагдадаг гэр доторхи элдэб түхеэрэлгэнүүдтэ, мүн газ хэрэглэдэг предприятинуудта эльгээгдэхэ автомат аргаар хүдэлхэ элдэб приборнуудые бүтээжэ захалаа.

Оронойнмнай мэдээжэ, томо заводууд, тусхайлан нэрлэбэл, Москвагай «Красный Пролетарий», Горьковско машина бүтээлгын заводууд түрүүшынгээ алхам хэжэ эхилһэн энэ заводые шэнэ түхеэрэлгээр, фрезернэ, токарна станогуудаар хангаа.

Шэнэ продукци бүтээн гаргаха гээшэ бэлэн хэрэг бэшэ. Нэн түрүүн түхеэрэлгэнүүдээ һэлгэхэ, оньһон техникэ шудалха хэрэгтэй болобо. Прибор бүтээлгын цех соо ноябрь—декабрь һаранууд та шэнэ 15 түхеэрэлгэ тодхогдоод, машина бүтээлгын зүйлнүүд хэгдэжэ, Эхэ оронойнмнай алишье зүг тээшэ томо, томо заводуудта, электростанцинуудта эльгээгдэжэ захалба. Саашадаа тус заводойхид социалистическэ лагериин оронуудай, жэшээлхэдэ, Венгриин, Болгариин, Румыниин захилнуудые дүүргэдэг болохо юм. Квартал бүхэндэ шэнэ продукци бүтээн гаргажа, энэ жэлэй дүүрэтэр 5 ондоо прибор хэхээр хараална. Эндэ үшөө хоёр цех бии. Леонид Абросимович Клементьевэй даадаг шэрэм шудхалгын цехынхид жэлдээ 1600—1400 тонный продукци бүтээн гаргаха түсэбтэй. Продукциин ехэнхи хубинь республикын предприятинуудта, жэшээлхэдэ «Буряткабель», Селендумын заводуудта эльгээгдэдэг. Хуушан цехүүдэй нэгэн, оро хэдэг цех мүн лэ шэнэдхэгдээ. Анна Матвеевна Шевченко гэгшын хүтэлбэрилдэг энэ цех коммунис ажалай хүндэтэ нэрэ солодо хүртэлсэхөөр мүрысэжэ, даабаряа үлүүлэн дүүргэнэ. Эрхим шанартай продукци бүтээн гаргадаг боложо, техническэ хиналтын таһаггүйгөөр ажаллана.

Амжалта — эмхидхэлһээ гэжэ дэмы хэлсэдэггүй. Үйлэдбэреэ шэнэдхэн хубилгаха хэрэг эндэхи хүдэлмэришэдэй өөһэдынь хүсэ шадалаар, бүхы шэнэ, түрүү юумые ошотой, залитайгаар дэлгэрүүлхэ, эрдэм мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ гэжэ эрмэлзэл оролдолго гаргаһанай ашаар шиидхэгдээ.

Заводой хүтэлбэрилэгшэд (директорын нүхэр Сытов, главна инженер нүхэр Чубаров) кадрнуудые бэлэдхэхэ хэрэгтэ гол анхаралаа хандуулаа. Заводой шэнэдхэн хубилгагдаһанһаа хойшо эндэ залуу хүдэлмэришэд олоор абтаа. Тэдэнэр булта шахуу техническэ һуралсалда хабаадажа, фрезернэ, слесарна станогуудые эрхим һайнаар шудаланхай.

Мастер Юрий Вахрушев, слесарь Геннадий Анухов, токарь Виктор Штепо гэгшэд машина бүтээлгын детальнуудые бэлэдхэдэг. Хэрбээ «Электромашина» заводойхидой хэдэн тонный автокранууд болон электродвигательнуудые бүтээн гаргадаг болоо һаань, тус заводойхид автомат аргаар хүдэлдэг приборнуудые бүтээнэ. Мэргэжэлээ эрхим һайнаар шудалһан, нарин нягтаар ажалаа дүүргэдэг лэ хүдэлмэришэд орёо оньһон приборнуудые хэжэ шадаха. Иимэ хүдэлмэришэд эндэ яһала олон болонхой. Залуу токарь Геннадий Назимов, слесарь Василий Бухольцев, мастер Михаил Петрович Мацук, хүдэлмэришэд Валентин Вдовин, Алексей Долгов, Роман Федоров, Зоя Гнеушова, Антонина Манохина болон бусад хуушан түхеэрэлгэ һэлгэхэ, шэнэ техникэ шудалха гэжэ ехэ оролдоһон юм.

— Даалгагдаһан хэрэгтээ харюусалгатайгаар хандадаг залуу хүдэлмэришэднай олон,— гэжэ прибор бүтээлгын цехын начальник Юрий Васильевич Власьевский хөөрэнэ. Олон заводууд, предприятинуудта шухала хэрэгтэй п[...] тээдэг болоһондоо [...] урдахи зорилгоёо [...] хабди.

Долоон жэлэй 3-дахи жэлэй туршада республика доторнай электромашина бүтээлгын шэнэ һалбари бии болгогдоо. Модо бэлэдхэлэй техникэ заһабарилдаг «Механлит» завод «Электромашина» завод болгогдон хубилгагдаад, хүсэ ехэтэй электромоторнуудые, автокрануудые бүтээн гаргана. Мүн «Буряткабель» гэжэ шэнэ завод бии болонхой.

Энээнһээ урда үргэн хэрэглэлэй эд бараа бүтээдэг «Металлоширпотреб» завод «Теплоавтоматика» болгон хубилгагдаа. Шэнэ продукци гаргаха талаар энэ заводой ямар юумэ хэжэ байһан тухай эндэ хэлэгдэнэ.

ЦЕХЫН ХҮ[...] олонхинь техн[...] да хабаадалсажа, [...] лесотехническэ тех[...] шын отделенидэ, [...] институтда заочно[...] дэм мэргэжэлээ да[...]

Эрхим ажалаара[...] хууһан нүхэд за[...] хүүдтэ олон. Аха[...] хаил Мамонтович [...] түхеэрэлгэ тодхо[...] бүридэһэн участо[...] коммунис ажалай [...] лодо хүртэһэн бай[...] хынхидэй дундаһа[...] лай ударнигууд П[...] Александр Оловян[...] тээсэ ехэтэй ажал[...] Главна механигай [...] Грудининай даадаг [...] захил, даабариие [...] гаар дүүргэдэг.

— Бидэнэр ква[...] нэ прибор бүтээда[...] хын тула хэрэгта[...] лэдхэгдээ,— гэжэ [...] инженер Александ[...] ров хөөрэнэ. Заво[...] хэгдэхэ, 1964—1[...] троникын орёо он[...] хэдэг болохоор ха[...]

Энэ жэлдэ заво[...] баригдажа эхилх[...] 3,5 мянган дүр[...] майтай, гурбан [...] дой гурбан цех ба[...] приборнуудые бү[...] арга боломжо би[...]

ПЕРМСКЭ ОБЛАСТЬ. Камска целлюлозно-саарһанай комбинат эрхим шанартай саарһа гаргана. Оронойнмнай хэблэлэй зургаанууд январь һарада мянган тонно тухай иимэ саарһа абаха юм. Зураг дээрэ: эрхим шанартай саарһа гаргадаг цех соо.

ТАСС-эй фотохронико.

Хабарай тарилгада хэр бэлдэнэт?

...ҺЭНЭИ МУУҺАА — ...РГАСА БАГА

...МЭДЭЭГЭЭР
...МЭХЭЛЭЭБ?

...асуудалнуудые
...аар шиидхэхын
...нгаа зүбөөр, агро-
...бариин ёһоор эл-
...эрхим шанартай
...э элбэгээр бэлэд-
... Энээнтэй даша-
...рооһо таряанай
...э тарилгада бэл-
... тушаа тогтожо

...алишье совхоздо
...нартай, нютагтаа
...тын үрэһэ хүрэнгэ
...лдэжэ, өөһэдынгөө
... гүйсэд хангаха
...эй юумэ хэгдэнэ-
...а энээндэ ажахы-
...номууд анхаралаа
...агүй гэжэ хэлэхэ
...йгша ондошье ай-
...ууд үрэһэ хүрэн-
...гөө гүйсэд ханга-
...ад, түсэбөө орой-
...уу процент дүүр-
... Тиихэдэ Хэжэн-
...н совхозууд бү-
...тэй үрэһэ хүрэн-
...оол 59—65 про-
...ин нэрэтэй болоо.
...гоо туршалгын-
...ахы гэжэ тоотой
...вхоз эрхим сор-
... ехээр хаагаад,
... гүйсэд хангаад
... ажахынуудта ху-
...атай байгаа. Теэд
...хаагдаһан 12 мян-
... шэнийсынь үрэ-
...оцентнь тарилгын
...рэхэгүй байшоо.
...нтнер ячмениин,
...овёсой үрэһэн ба-
...раа муу. Тиигээд-
... тон шиигтэй, ху-
...илгагдаагүй. Ху-
...һон үни удаан
...ушалтагүй хэб-
...ь хүлдөө, нарщы-
... Мүнөөшье тэрэнь
... абтаагүй, са-
...гдажа хэбтэһэн
...жэ байбал, бүхы
...абар болотор бү-
...оройдоо хэрэгээ
...оло бэшэл. Һая-
... үзэхэдэ эндэ
...нтнер үрэһэн ду-
... Теэд совхозой ди-
...гаров, главна аг-
...нов отделенинүү-
...лбэрилэгшэд, аг-
... зүбшэнгүйгөөр,
...гээ хүсэд хүрэ-
...бди» гэжэ аймаг-
...дээ үгөө бшуу.

Хориин аймагай совхозуудта үрэһэ хүрэнгэ сэбэрлэхэ, тарилгын шанарта хүргэхэ хүдэлмэри тоогдоногүй

☆ ☆

ШАХАРДУУ БАЙДАЛ ТОХЁОЛДОО

Эндэхи бусадшье совхозуудта ячмениин, овёсой үрэһэн дутуу. Бии байһан үрэһэниинь тарилгын шанарта хүрэхэгүй, ёһоор сэбэрлэгдээгүй. Аймагта бүхыдөө үшөө 10 мянган центнер ячмениин, 17 мянган центнер овёсой хүрэнгэ худалдажа абаха хэрэгтэй болонхой. Олонхи ажахынуудта хаагдаһан үрэһэ хүрэнгые һайнаар сэбэрлэжэ, тарилгын шанарта хүргэхэ талаар бирагай хүдэлмэри хэгдэнэгүй. Таряа сэбэрлэхэ орёо нарин машина, түхеэрэлгэнүүдээ хаһа сагтань заһабарилжа шадаагүй дээрэһээ энэ хүдэлмэрээ ехээр унжагайруулаа ха юм. Февралиин 10-най мэдээгээр аймагай совхозуудта бүхыдөө хаагдаһан үрэһэнэйнь ойролдоол хахадынь дахин сэбэрлэгдээ. Анаагай, Үдын совхозуудта үрэһэ хүрэнгынь ойролдоол 32—35 процентнь сэбэрлэгдээ нэрэтэй. Тиихэдэ эндэхид тарилгын шанарта хүрэхэгүй гэгдэһэн үрэһөө андалдаха, һэлгэхэ тушаа баһал һаналаа табинагүй. Совхозуудай трестын табиһан түсэбэй ёһоор эндэхи Үдын, Хүрьбын совхозууд туһаламжа болгон хамта 400 центнер үрэһэ Чесанын совхоздо андалдажа үгэхэ зэргэтэй аад, тэрэнээ ехэл удаан, дурата дурагүйгөөр эльгээнэ. Тиигээдшье эгээл муу ороохоёо заажа үгөөд лэ бэеһээ холо болгохые оролдоно. Анаагай совхоз тэдэндэ 3000 центнер үрэһэ үгэхэ болоһон аад, баһал нэгэшье центнер үгэжэ эхилээдүй.

Хабарай тарилгын улам бүри дүтэлжэ байхада ороохо таряанай, хартаабхын хүсэд хүрэхэ һайн үрэһэгүй һууха гээшэмнай тон һанаа зоборитой бшуу. Хэрбээ совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, илангаяа Хэжэнгын (нүхэд Дугаров, Тайнов), Чесанын (нүхэд Базаржапов, Андреев) совхозойхидой бии байһан үрэһэ хүрэнгэеэ саг соонь һайнаар сэбэрлэжэ, тарилгын шанарта хүргэһэн байгаа һаань, иимэ шахардуу тулюур байдал тохёолдохогүй һэн.

Үнэндөө эдэ дутагдалаа усадхажа, үрэһэ хүрэнгэ сэбэрлэхэ хүдэлмэриие үдэр һүнигүй эршэмтэй шангаар ябуулаад, февралиин эсэс болотор тэрэнээ бултыень тарилгын шанарта хүргэхэ дүүрэн аргатай. Мүн энэ үе соо муу үрэһэ хүрэнгэеэ сүм андалдаха зэргэтэй. Байгша ондо ажахы бүхэниие нютагтаа тариһан, эрхим сортын үрэһөөр хүсэд хангаха ёһотойбди. Хэрбээ ерэхэ жэлдэ совхоз бүхэн өөрын һайн сортын үрэһэтэй боложо шадаагүй һаа, урдаа табиһан зорилгоёо дүүргэхэнь бэрхэтэй бшуу. Мүнөө эртээнһээ хартаабха, горох, тэжээлэй бобы гэхэ мэтэ ургамалнуудай үрэһэ хүрэнгэ бэлдэжэ байхаар болоо. Гадна үрэһэ хүрэнгэ хороор угааха, шанаржуулха элдэб хоро, хэрэгсэлнүүдые худалдажа абахаяа мартажа болохогүй.

Эдэ шухала асуудалнуудые дары түргэн шиидхэжэ, эрхим шанартай, һайн сортын үрэһөөр хабарайнгаа тарилгые хэхэ гээшэ ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэдэй гол зорилго байһаниинь элитэ.

Д. Дамбаев,
Хориин аймгүйсэдкомой түсэблэлгын таһагай ахалагша агроном.

КПСС-эй XXII съездээр баталагдан абтаһан партиин Программа дотор манай ороной хүдөө ажахые хүсэтэ ехээр хүгжөөхэ тодорхой хэмжээ-ябуулганууд хараалагдаһан байна. Түсгаарлабал, хүдөө ажахын продукциин юрэнхы хэмжээн 10 жэлэй турша соо 2,5 тухайтайгаар, харин 20 жэл соо—гурба хахад тухайтайгаар дээшэлхэ юм. Хүн зоной хэрэглэмжын хэмжээнһээ үлүүгээр хүдөө ажахын продуктнууд үйлэдбэрилэгдэжэ байха; ойрын арбан жэлэй турша соо продуктын хүн бүхэндэ хүртэсын хэмжээгээр Америкын Холбоото Штадуудые оромнай хүсөөд, ахижа гараха гэжэ агуухэ документ — Программа дотор хэлэгдэнэ.

Совет хүнүүд, манай колхозууд болон совхозууд партиин тодорхойлһон асари ехэ эдэ хараа түсэбүүдтэ түшэглэн тус бүридөө ажахынуудые дам саашадань хүгжөөхэ түсэб табина. Хүдөө ажахын хүсэ шадалые арьбадхаха, продукци абалгые ехэдхэхэ түсэб хараанууд Түнхэнэй аймагайшье колхозуудта, совхоздо табигдана бшуу. Энээниие иимэ нэгэн жэшээ дээрэ харуулая.

Аймагай «Восточные Саяны» колхоз мал болон таряан ажалтай томохон ажахы мүн. Хэрбээ энэ артель ажахынгаа эдэ хоёр гол һалбаринуудые шадажа хүгжөөгөөд байбал, ороохо болон мяха, һүнэй бодото фабрика боложо тодорхо бэлэй. Гэхэтэй хамта малайнь тоо толгой олошорхо, ашаг шэмынь дээшэлхэ ябадалда, таряанай болон сабшалангай ургаса дээшэлүүлхэ хэрэгтэ үйлэдбэриин болон культурно-ажаһуудалай һайнууд байра барилгануудай үсөөн байһан ушар, мүн фермэ болон тоогуудай ажал ехэтэй хүдэлмэринүүдэй дутуу ядуугаар оньһожоруулагдаад байһан ушар муу нүлөө үзүүлдэг байха юм.

Энээниие хараада абажа, колхозой правлени (түрүүлэгшэнь нүхэр Цыденов Б. Н.), партком (секретаринь нүхэр Будаев Б. Б.) ойрын жэлнүүдтэ эрхэбэшэ бэелүүлэгдэхэ ёһотой барилгын ехэ түсэб зохёогоол, тэрэнээ дүүргэхын түлөө шармайн оролдожо байнал.

Мал ажалайнгаа ашаг шэмэ дээшэлүүлхын, тоо толгойень олошоруулхын, малшадай ажал хүнгэдхэхын тулада «Восточные Саяны» колхозой фермэнүүд дээгүүр энэ жэлэй турша соо малай олон байра, малшадай гэрнүүд болон культбазанууд баригдахэ, шахтна худагууд малтагдаха, автоуһалуури, электрын хүсөөр үнеэ һааха агрегадууд тодхогдохо. Жэшээнь, хамта дээрээ 250 үнеэдэй байха типовой хоёр байра Галбайн болон Хуурай Хобогой фермэнүүдтэ, Хуурай Хобогто 200 тугалай байха байра, Цагаан Нуурта гахайн байра баригдаха.

Фермэнүүд дээгүүрхи ажал ехэтэй хүдэлмэринүүдые оньһожоруулха асуудалда тусгаар анхарал хандуулагдана. Таблангуудай үүлтэртэ үнеэдэй фермэдэ электроһаалгын агрегат, автоуһалуури тодхогдохо. Үнеэ һааха агрегадые колхоз худалдажа абанхай. Энээнэй урда тээ фермэнүүдые уһаар хангаха хэрэг тон хангалтагүй байһан юм. Малдаа уулгаха уһаяа бочкоор, цистернээр зөөхэ баатай байдаг һэн, зарим газарнуудаар мүнөөшье зөөһөөр. Таблангут, Галбай, Цагаан Нуур, Хуурай Хобог, Таһархай нютагуудай фермэнүүд шадар энэ жэлэй турша соо шахтна худагууд малтагдаха ёһотой. Мүнөө үбэл «Мелиоводстрой» трестын Түнхэнэй аймагтахи конторын мэргэжэлтэд болон хүдэлмэришэд Галбайн фермэ дээрэ худаг малтажа, гушаад метрын газарһаа уһа гаргаба. Урдань уһаар ядаржа байдаг энэ фермынхид мүнөө һанаагаа амаршоо, үнеэдтээ бүлеэн уһа дуран соонь уулгаха аргатай болобо.

Коммунизмын һаруул һайхан сагай улам дүтэлхэ бүринь улад зоной соёл гэгээрэлэй хэмжээ, тэдэнэй культурна эрилтэ үдэрһөө үдэртэ дээшэлнэ. Энээниие хараадаа абажа, колхозой правлени болон партком культурно-ажаһуудалай олон гэр байрануудые бодхоохо гэжэ хараалба.

Нэн түрүүн мүнөө жэлэй турша соо малай зуһадаг газарнуудта малшадай байха гэрнүүд баригдаха. Тиихэдээ нэгэ-нэгээрээ, хоёр-хоёроороо байха таһалгануудтай хамтын байранууд, бүлөөрөө ажаһууха онсогой гэрнүүд баригдахэ байна.

Мүнөө жэл колхозой центр — Хуурай Хобог гэжэ нютагта хоёр дабхар клуб баригдажа дүүрэхэ. Тэндэнь олон хүнэй һууха уужам зал байхын хажуугаар, кружогуудай хүдэлмэри эмхидхэхэ таһалганууд, библиотекэ гэхэ мэтэ түхеэрэгдэхэ юм. Гадна отделенинүүдэй центрнүүдтэ колхознигууд-айлнуудта хорёол шахуу гэр баригдаха. Хүсэд дүүрэн түхеэрэлгэтэйгээр үхибүүдэй гурбан ясли баригдахаар хараалагдана.

Колхозойнгоо бүхы һуурин газарнуудые зайн галтай, радиотой болгохо асуудалда тусгаар анхарал хандуулагдана. Таблангут гэжэ тосхониие бүхыдэнь радиотой болгохо ажал эдэ үдэрнүүдтэ дүүргэгдэжэ байнхай. Артелиин эгээл холын нютаг — Улбагай тосхондо энэ жэлэй турша соо зайн гал оруулагдаха. Энээнэй тулада двигатель болон бусад хэрэгсэлнүүд түхеэрэгдэнхэй.

Таряанай, ороохоной тоогууд дээрэхи ажал оньһожоруулгада тэрэшэлэн ехэхэн анхарал хандуулагдаха. Хуурай Хобогой ороохоной тоог бүрин түгэс оньһожоруулалгатайгаар баригдаха. Тус бүриин 1000 тонныг багтаамжатай склад, хартаабха хадагалха газарнууд отделенинүүдтэ баригдаха.

Колхоз мүнөө үбэлэй үедэ 4 мянган кубометр модо бэлэдхэхэ түсэбтэй байһан аад, тэрэнээ барагсаан дүүргээд, гурбан автомашинаар ой сооһоо тэрэ модоёо барилга хэгдэхэ газарнуудта шэрэжэ байна. Модо бэлэдхэхэ ажалда хоёр бригада ой соо ажаллана. Нэгэниинь Бадаара гэжэ газарта Гавриил Егорович Тюменцев гэгшын хүтэлбэри доро, нүгөөдэнь— Хандагатай гэжэ газарта Бадма Булытович Салданов гэгшын хүтэлбэри доро ажаллажа байдаг юм. Отолһон модо таллуулхын тулада «ДТ-54» трактор, 21 морин ажаллана, 3 хүн «Дружба» хюрөөгөөр модо отолно, гэшүүһыень тайрана. Хүн бүхэндэ үдэрэй 4 кубометр модо отолхоор тогтоогдоһон байбашье, тэрэ даабариие үлүүлэн дүүргэгшэд олон. Жэшээлхэдэ, Пашнин, Галсанов гэгшэд болоно.

Колхоздо даалгагдаһан газар дээрэ туф гэдэг барилгын эрхим материал элбэг бии юм. Үнэтэ материалнуудые барилгада хэрэглэхын тула, раствор-холисо худхахын тула колхоз бетон худхаха түхеэрэлгэ худалдажа абанхай.

«Восточные Саяны» колхоздо барилгынгаа ехэ Программа бэелүүлхын тулада хэрэгтэй барилгын элбэг дэлбэг эрхим материалнууд, зэр зэмсэг, уран гарта дархашуул бии. Гансал колхозой правлени болон парткомой талаһаа эсэшэ сусашагүй оролдол о, ажал зүбөөр эмхидхэхэ хэрэгтэй.

Д. ЛОБСАНОВ,
аймагай газетын редактор.

Хойто-Осетиин АССР. Орджоникидзе хотодо хэдэн арбаад шэнэ гэрнүүд баригданхай. Зураг дээрэ: Хитадай талмай дээрэ баригдаһан байрын шэнэ гэрнүүд.

ТАСС-эй фотохронико.

...КА ОБЛАСТЬ. Ком-
...сиа горкомой сек-
...ндр Леонов, тэрээн-
... хүдэлһэн нүхэрынь
...иин партиин уряав
... ажахыда ошожо
...һэн байгаа.
...йоной «13 лет Ок-
...лхозой түрүүлэг-
... жэлэй урда тээ
... Н. Шашкин, мүн
...а агрономой ту-
...гдоо бэлэй. Тэрэ
... институдай таба-
...заочноор һурадаг
...унистнууд хүдөө
...эриие шадамараар
...йһанаа харуулаа.
...-гэй зэлжээтэ Пле-
... угтахын тулада
...бря» колхоз бэл-

...962 ондо энэ ар-
...ахын продуктнуу-
... абадаг болохо юм.
...арилгынгаа тал-
...ла хубилгаа. Тэ-
...ото ургамалнууд,
...ырай свёнло, го-
... пропашной ур-
... һуури зээлхэ бай-
...и механизатор-
... тарилгада һайнаар
... техникэ хүсэд
... үрэһэн сэбэрлэг-
... шанарта хүргэг-
дөө, полиин гектар буридэ арбан тонно наг шэбхэ гаргагдаа. Тиигэжэ баян ургаса абаха һуури табигдаһан байна.

Колхозой залуу хүтэлбэрилэгшэ А. Леснов ВЛКСМ-эй областной конференци дээрэ комсомолой XIV съездын делегадаар һунгагдаа. Зураг дээрэ: «13 лет Октября» колхозой түрүүлэгшэ А. Леснов (зүүн гарһаа), агроном Н. Шашкин горохын үрэһэ шалган хаража байна.

ТАСС-эй фотохронико.

ШҮЛЭГ БЭШЭЛГЭ ТУХАЙ ХЭДЭН ҮГЭ

☆☆

Эхилэн бэшэгшэдэй шүлэгүүдтэ шэнжэлэл

☆ ☆ ☆

Совет литературын нэгэ һалаа— бурят литература Октябриин хубисхалай ашаар бии боложо, һүүлэй жэлнүүдтэ ехэхэн амжалта туйлаад, бүхэсоюзна ендэртэ гаража байна. 1959 ондо Москвада үнгэргэгдэһэн бурядай искусство болон литературын декада, үнгэрэгшэ зун Улан-Үдэдэ зарлагдаһан РСФСР-эй уран зохёолшодой союзай секретариадай пленум энээниие гэршэлнэ.

Бурят литературын үндэһэ һуури табилсаһан хуушанай уран зохёолшодой хажуугаар бэлигтэй залуушуул урган гарана. Тиихэдэ наһаараашье, бэшэһээрээшье үшөө залуу, литературын харгыда орожо байһан нүхэд олошорно. Энэ ушар баясамаар байна. Тэдэнэр — һургуулиин һурагшад, студентнэр, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд, Советскэ Армиин сэрэгшэд — журнал, газетэнүүдэй редакцинуудта түрүүшынгээ туршалгануудые эльгээжэ байдаг. Теэд хэн залуу ябахадаа сээжэ зүрхэн соогоо мүндэлһэн арюун һайхан һанал бодолоо, дура сэдьхэлээ уран гоё шүлэг, дуунуудаар гаргаха гэжэ оролдоогүй байхаб!

**

Эхилэн бэшэгшэд өөһэдынгөө жаргалтай залуу наһые, инаг дураяа, арад зонойнгоо шэн габьяата ажал хүдэлмэриие, орон нютагайнгаа байгаалиие, баялигые, совет хүнэй ухаан бодолоор бүтээгдэһэн атомна болон космическа корабльнуудые, газар дэлхэйе эгээ түрүүшынхиеэ тойроһон космонавтнууд— Юрий Гагарин, Герман Титовые шүлэгүүд соогоо магтан дуулаха гэжэ эрмэлзэнэ.

Тэдэнэй эльгээгдэһэн шүлэгүүд соо яһала зохидоор бэшэгдэһэн мүрнүүд, шүлэгүүд үсөөн бэшээр дайралдадаг юм. Һайнуудынь шэлэгдэжэ, газетын хуудаһанда толилогдоһоншье байха.

Гэбэшье залуу авторнуудай түрүүшын туршалгада ехэхэн дутагдалнууд ушарна. Юундэб гэхэдэ, эгээ түрүүшынхеэ бүтээгдэһэн ямаршье хэрэгсэл шанараараа хойшонхидоо хүрэдэггүй ха юм даа. Шүлэг зарим талаараа энээндэ адлишуу. Хүсэһэн лэ хүн поэт болохом гээд болодоггүй. Тусхай бэлиггүй һаа, тэрэ хүн һайн зохёолнуудые ябашье бэшэхэгүй. Энэ олондо мэдээжэ зүйлые эхилэн бэшэгшэдэй зариман һайнаар мэдэдэггүй гээшэ ха.

Залуу нүхэд бэшэһэнээл хэблүүлхэ һанаатай газетэдэ эльгээдэг. Эльгээхэшье ёһотой юм бэзэ. Юундэб гэхэдэ, түрүүшынхеэ бэшээд, юумэн болоо юм гү, али үгы гү гэжэ мэдэхэеэ хүсэнэ бшуу. Харин газетын арга боломжын бага дээрэһээ хүн бүхэндэ тайлбари үгэхэ аргагүй байдаг. Тиимэ ушарһаа хаа-яа болоод лэ залуу авторнуудай шүлэгүүд гухай тусхай шэнжэлэл толилогдоно.

Олонхи нүхэдэй шүлэгүүдтэ дайралдадаг юрэнхы алдуунуудые хэдэн авторай зохёолнууд дээрэ тогтон элирүүлжэ үгэхэ зорилго энэшье шэнжэлэл соо табигдана.

**

Элитэ поэдүүдэй шүлэгүүдые абаад үзэе. Шүлэгүүдынь удхынтаа, найруулгынгаа талаарше, янза түхэлөөрөө, уран һайханаараашье бэе бэеһээ ондо ондоо байдаг. Тэдэнэй зохёолнуудые хаанашье уншаа һаа, тэрэнь тэрэнэй, энэнь энэнэй гэжэ тухайлхань бараг юм.

Харин эхилэн бэшэгшэдэй шүлэгүүд ехэнхидээ адлиханууд, уран һайханай хэлбэригүй, нэгэ хүнэй бэшэжэрхиһэн мэтээр харагдадаг. Энэ юун дээрэһээ болоноб гэжэ элирүүлхэ тон шухала.

Һанахада иимэ юм: залуу бэшэгшэд түрэлхи хэлэнэйнгээ баялигые, грамматикыень, ород, бурят литератураяа, арадайнгаа аман зохёол, шүлэглэлгын ёһо гурим, яажа бэшэхэ тухайтаа хүсэд һайнаар мэдэдэггүй, өөрынгөө ажалда хайша хэрэгээр, харюусалгагүйгөөр хандадаг, яаража бэшээд, тэрэнээ заһаха, мүлихэ гээшые хэрэгсэдэггүй хэбэртэй. Тиимэһээ тэдэнэй шүлэгүүд шүлэг гэхын аргагүй, гоё гоё үгэнүүдые холбоод лэ доошонь гонзойлгожорхиһон, ямаршье удхагүй, болбосороодүй, үшөө түүхэй, ута унжагай болодог юм.

Мүн хэдэн жэлэй туршада бэшэжэ байбашье, эрдэмээ дээшэлүүлхын хойноһоо оролдодоггүй, заримдаа бэлиг шадабаригүй байбашье, шүлэг бэшээб гэжэ үнэтэй сагаа хооһоор гээдэг нүхэдшье эдэнэй дунда ушардаг. Нүгөөдүүл бэлэнииень хаража, хүнүүдэй хобхо болотор гашхэжархиһан харгыгаар ябадаг, мэргэжэлтэ поэдүүдые һажаадаг, зарим мүрнүүдыень тэрэ зандань шүлэгтөө табижархидаг.

Дээрэ хэлэгдээшые жэшээнүүд дээрэ хаража үзэе. И. Тогочиев (Сэлэнгэ) «Залуу наһанай жаргал», «Эб найрамдал тухай» гэһэн эгээ түрүүшынхеэ бэшэһэн шүлэгүүдээ эльгээгээ. «Залуу наһанай жаргал» гээшэнь иимэ:

Суута партиин уряалаар
Социалис байдалые дабажа, (?)
Коммунизм байдалые шиидэжэ, (?)
Хүндэтэ программа гараба.
Коммунизм байдал ойртоно
Хорин хоёрдохи съезд
баталагдажа, (?)
Хорин жэлээ хүлеэжэ,
Хүгшэд үбгэд хүсэнэ (?)
Коммунистическэ ажалай
залуушуул
Хаба шадалаа гаргажа,
һүү ехээр һаажа
Хони малаа олошоруулна (?)
Залуу наһанай жаргал
Золтой хүхюунээр үнгэрхэл.
Заабари партияа хүндэлжэ
абаа (!)

Зоригтойгоор залуушуул
ажаллахал.

Зай, шүлэг гээшэ гү? Үгыл даа. Һайн һайхан юумэн тухай бэшэхэеэ автор хүсөө байна, теэд юуншье гэжэ бэшэһыень ойлгохонь бэрхэтэй. Тиимэһээ иигэжэ олон асуудалай тэмдэг табиха баатай болобобди. Автор энэ тэрэ юумэ тоолоод лэ хүсэһэндөө хүрэнэгүй. Жэшээлхэдэ, залуушуул «һүү ехээр һаажа хони малаа олошоруулна» гэжэ бэшэнэ. Теэд һү ехээр һаахадань хони малынь юундэ олошорхо байгаа юм?

Нүгөөдэ «Эб найрамдал тухай» гэһэн шүлэг соогоо «президент» гэһэн үгые «презедент» гэжэ бэшэнэ. Иимэшүү грамматическа алдуунууд шүлэгтэнь олон. Бурядаараа зүбөөр бэшэжэ һураад, һүүлдэнь шүлэг бэшэхэдэнь һайн байгаа гэжэ нүхэр Тогочиевта зааха байнабди.

Нүхэр Тогочиевта адляар түрүүшынхеэ хүсэеэ туршажа байһан Ч.Цыбиков (Москва), Э. Галсанов (Хори), Б. Арсаланов, Р. Зуртанов (Баргажан), Б. Дышинов (Улан-Үдэ), В. Мижиддоржиева (Закамен), Б. Убушеев (Яруна), Г. Путунхеева, С. Шотархеев (Аха) гэгшэд дээрэ заагдаһан алдуунуудые хэнэ.

**

Зарим эхилэн бэшэгшэд шүлэг бэшэлгэ гээшые угаа бэлэн хэрэг гэжэ ойлгодог. Нэгэ хэды мүрнүүдэй түрүүшын үзэгүүдые холбоод, доошонь жэрылтэжэ һубарюулхада шүлэг бүтэбэ гэжэ тэдэнэр һанадаг гээшэ. Энэнь тон буруу. Шүлэг гээшэмнай доторхи удхаяа уншагшадта ойлгуулхын тула уран һайханай хэлбэритэй байха ёһотой. Шүлэгэй гол үндэһэниинь ритм болоно. Ритмтэй байһанай ашаар юрын прозошье шүлэг болошодог. Тиихэдэ шүлэгэй ритмын дабтасые эли тодо болгохын тулада толгой холболго болон рифмэ гэхэ мэтын туһалагша арганууд хэрэглэгдэдэг.

Оролдосотой нэтэрүү ажал гээшэ уран зохёолшын нангин уялга болоно. Ородой суута, бурядай мэдээжэ поэдүүд зохёолнуудаа бэшэхэдээ хэдэн дахин зураһан, заһаһан байдаг. Залуу бэшэгшэд энэ баримтые хараадаа абажа, зохёол сооһоо ойлгосогүй, бүдэхи һула, гоё аад, хооһон үгэнүүдые хаяжа, шүлэгөө шадаал һаа богони, тобшо тодо болгожо һураха зэргэтэй.

Энэ эрилтые хүсэд дүүргэдэггүй жэшээ харуулая. Федор Цыденжапов (пединститут) үнинэй бэшэдэг юм. Тэрэнэй шүлэгүүд хэблэлдэ гараһаншье байха. Һая эльгээһэн «Үбэлэй эртэ үглөөгүүр» гэһэн шүлэгынь бидэнэй сэдьхэл хүдэлгэнэгүй. Юундэб гэхэдэ, тэрэ хуушанайхяараа, ута унжагайгаар, уран һайханай шэнжэгүйгөөр бэшэнэ. Энэнь халаглалтай. Үглөөгүүр эртэ бодоод лэ нүхэдтэеэ хамта хубсалаад,

Хэды яды аяга
Халуун сайгаа гудамхяад (?)
Ажалдаа шамдажа
Ана мана гаранабди,—гээд
шүлэгөө эхилнэ.

Тиигээд малаа хотоһоо гаргажа, шабааһыень түүнэбди, тэрээнээ нугада абаашажа адханабди, тиихэдэ хабартаа үбһэн ургаад «мяха, һүншье билтарха» гэжэ шүлэгөө дүүргэнэ. Эндэмнай нэгэшье поэтическэ образ, тобоймо эпитет байхагүй. Хүнэй мэдэжэ байһан юумые миин лэ нойр хүрэмөөр тоолоно. Саашадаа иигэжэ бэшэжэ болохо аал?

Тиихэдэ нүхэр Г. Тогтохоев (Зэдэ) инаг дуранда зорюулагдаһан гурбан шүлэг эльгээгэ. Теэд шүлэгүүдтэнь шэнэ юумэн хомор байна. Хүнүүдэй оло дахин дабтаһан зүйлнүүдые тэрэ баһал дабтана.

Ши мүнхэш,
ши үнэн сэхэш,
Ши — минии баяр,
минии зоболон...—гэһэн
мүрнүүдынь
В. Петоновой шүлэгые, юундэшьеб, һануулна.

Рабдан Рабжуев (Ага), Даши-Дондог Цыренжапов (Мухаршэбэр) гэгшэд хэдэн жэлээ шүлэг бэшэжэ туршадаг. Тиигэбэшье мүнөө эльгээһэн шүлэгүүдыень магтахын аргагүй. Урданхидаал адли һула муугаар бэшэнэ.

**

Һаруул һайхан үе сагта бидэнэй хүл доогуур торсолдодог, һаад хэдэг зон үшөөл дайралдадаг гээшэ. Тэдэнтэй эрид шангаар тэмсэхэ гээшэ тон шухала. Энэ хэрэгтэ басни болон сатирическэ зохёолнууд ехэ туһалха үүргэтэй. Сатира бэшэдэг нүхэд олошоржо байна. Тэдэнэй тоодо С. Норжимаев (пединститут), Д. Санжиев (Баргажан), С. Цыбиков (Хори), Ч. Содбоев (Кабанск) болон бусад оролсоно.

Нүхэр Цыбиков архиншад тухай шүүмжэлхы зохёол бэшэхэ гэжэ шиидээ. Энээниинь һайшаамаар. Харин нэгэ һууһаар бэшэжэрхиһэниинь хүндэ туһатай, уран һайханай хэлбэритэй зохёол болоогүй.

С. Норжимаевай «Шоныг зохёол» гэһэн басни мүн лэ һайн зохёол боложо шадаагүй. Һоёошо Шоно, һабар хурсата һолонго хоёр хонид тухай ном бэшээд, зүбшэн хэлсэлгэдэ табиба. Тэрэниинь билдагууша боро Доргон, хэблэлэй ноён Баабгай хоёр «бараг тээшэнь шиидхэбэ». Тэрэ зүблөөндэ гансал хонид байгаагүй юм ха. Энэ басниин заабари иимэ:

Бэеэ худалдаһан
Буржуазна прессэ
«Ута» мүнгэнэй хойноһоо
Уншагшадаа хэрэгсэдэг аал?

Эндэ юуншье гэжэ авторай хэлэхэеэ һанаашань ойлгогдоногүй. Тэрэшэлэн «Д. Санжиевайшье «Архи тамхин хоёр» гээшэнь басни болоогүй.

**

Залуу бэшэгшэдэй шүлэгүүдые уншажа, наринаар шэнжэлээд байхада иимэ бодолнууд түрэнэ. Шүлэгүүдэйнгээ хүсэд бүтээгүйень, дутагдалтайень мэдэбэшье, редакциин хүдэлмэрилэгшэд заһажа хэблэнэ бэзэ гээд олонхи нүхэд шүлэгүүдээ эльгээнэ. Энэнь тон буруу ха юм даа.

Ондоо хүн шүлэг бэшэлгын бэлэн рецепт үгэхэ гэжэ залуу бэшэгшэд найдаха ёһогүй. Хэрбээ уран зохёолтой ами наһаяа холбохо гэжэ шиидэбэл, ажабайдалай бүхы талые, онсо илгаануудые нарин нягтаар шэнжэлхэ, өөрынгөө юрэнхы эрдэм дээшэлүүлхэ зэргэтэй.

Шүлэг бэшэлгын гурим тухай энэ шэнжэлэл соогоо дэлгэрэнгыгээр бэшэхэ аргагүй байгдана. Тиимэһээ М. Исаковскиин «Поэтическэ мэргэжэл тухай», Г. Туденовэй «Бурядай шүлэг бэшэлгын гурим» гэһэн номуудые уншахые залуу авторнуудта дурадхагдана. Тэндэһээ өөһэдтөө туһатай юумэ ойлгожо абаха байха.

Энэ шэнжэлэл соо зарим шүлэгүүдэй дутагдалнууд харагдаад, тэдэниие яажа усадхаха тухай хэлэгдэбэ. Залуу нүхэд энээндэ урмаа хухарангүй, бүри ехэ оролдолго гаргажа, совет хүнэй шэн баатар ажал хүдэлмэриие үргэнөөр, зүбөөр харуулһан зохёолнуудые саашадаа бэнэхэ бэзэ гэжэ найдагдана.

А. БАДАЕВ.

Ажалшадта һайн гэр байра түхеэрэе

Барилгын хүдэлмэри үргэдэһөөр...

Магтаалтай, һайшаалтай

Баянголой уран һайханай бүлгэм һайнаар хүдэлдэг. Хүдөөгэй соёлой байшангые даагша нүхэр Шаглаевай хүтэлбэри доро 15 хүнһөө бүридэһэн драматическа, 20 хүнһөө —хореографическа, 40 хүнтэй хоровой, тиихэдэ 9 хүнһөө бүридэһэн хүгжэмэй кружогууд эмхидхэгдэнхэй. Эндэхид 1961 ондо 27 концерт колхознигуудай, хүдөөгэй интеллигенциин урда табиһан байна. Эдэ концертнүүдынь хамта 2000 хүн хараа юм. Программа бүхэниинь ехэ һонирхолтой.

Эдэбхитэд Нимаев, Лубсанов, Мункоев, аха дүү Гилязовтан, Дансаранова, Бубеева, Солномова, Бубеев, Батуев, Гармаев, багшанар Очирова, Галсанова, Цырендоржиева гэгшэд сүлөөтэй сагаа энэ хэрэгтээ зорюулдаг.

Б. Будаев.
Баргажан.

ҮДЭР ҮДЭРЭЙ ҺОНИН

Дуушан, ангуушан, малшан

Хүйтэниие хүйтэн гэжэ һанадаггүй малшад тухай хэдэн үгэ. Сосновскын совхозой Хүндын хоёрдохи фермын мал харууһалагша Бадара Цыренов тиимэл малшан гээшэ. Үнэндөө нүхэр Цыренов даажа абаһан ажал хүдэлмэридөө һайнаар хандажа, малайнгаа байра байдалые ариг сэбэр, өөһэдыень садхалан байлгаха гэжэ оролдодог ажалша бэрхэ хүн юм. Иимэһээл тус фермын һаалишад үбэлэйшье үедэ зунайхиһаа дутуугүй сагаан эдеэгээ салгидуулжа байдаг болонхой. Эдэнэрнай болохоёо байгаа СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтын үдэрые һайн бэлэгтэйгээр угтаха зорилго табинхай.

—Харууһалдаг малаа тобир тарган ондо оруулха зорилготойб,—гээд Бадара Цыренов хөөрэнэ. Ажал хэхынгээ хажуугаар, сүлөөтэй сагтаа агнуури хэхэ, ханхинаса дуулаха дурамни хүрэдэг,—гэжэ нүхэр Цыренов үгэеэ саашань үргэлжэлүүлнэ.

Совхозой Шэлэ гэжэ нютагай культбазын дэргэдэ эмхидхэгдэһэн уран һайханай бүлгэмэй гэшүүн Цыренов Цырен Дулма һамгантаяа хонгёо хурса хоолойгоороо буряд арадай дуунуудые зэдэлүүлдэг юм. Мүнөө эдэнэрнай шэнэ, һонин программатай концерт хүршэ гүүртэ, отаранuудаар ябажа табина. Энеэнэйнгээ хажуугаар Бадара Цыренов агнуури хэхэ сагаа олодог. Тэрэ намар, үбэлэй үедэ 120 хэрмэ болон бусад ан арьяатаниие буудаһан байха.

В. Байбородин.

Ярууна.

Манай республикада Эрхүүгэй хүгжэмтэ комедиин театр һаяхан айлшалжа ерэбэ. Уржадэр тус театр «Морской узел» гэжэ гурбан үйлэтэй хүгжэмтэ комеди ниислэлэймнай ажалшадта харуулба. Тэндэ зураглагдаһан үйлэ хэрэгүүд хойто зүгэй далай шадарай багахан городто болоно. Зүжэгэй хүтэлбэрилэгшэ—Е. К. Волошина, түхеэрэлгэ, хубсаһануудынь Т. Аладышевагай зурагаар бэлэдхэгдэһэн.

Дурсагдаһан театр энэ зүжэгөө ПВЗ-гэй Культурын ордондо, мяха-консервын комбинадай болон шэлэй заводой клубуудта табиха юм. Зураг дээрэ: Романай рольдо (зүүн гарһаа)—В. Ф. Рытик, Степан Пчелкин боложо РСФСР-эй габьяата артист Н. М. Загурский, Васиин рольдо—В. П. Жибинов, врач Тарас Тарасович боложо артист В. И. Брагин гэгшэд наадана.

С. ДОРЖИЕВАЙ фото.

ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОГДОНХОЙ

«Коммунизм» колхозой 2-доки отделениин гүүртын һаалишад абаһан уялгануудаа дүүргэхын түлөө эршэмтэйгээр тэмсэнэд. 1962 ондо манай гүүртын һаалишад үнеэн бүриһөө 1550 литр, мүн гүүртээрээ 260.950 литр һү һааха уялга абанхай. Энэ гүүртэдэ коммунис ажалай ударнигууд олон боложо байна. Жэшээлхэдэ, залуу һаалишан Валя Гырылова, үнинэй һаалишан Дулма-Сурэн Цыдыпова гэгшэдтэ отделениин хамтын суглаанай шиидхэбэриин ёһоор коммунис ажалай ударнигай нэрэ зэргэ олгогдонхой.

Гүүртын һаалишадай дунда СССР-эй Верховно Соведтэ һунгаха үдэрые ажалай бэлэгээр угтахын түлөө социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрнэ.

Январь һарын дүнгөөр гүүртын һаалишад 11760 литр һү һаажа, түсэбөө үлүүлэн дүүргэнхэй.

Ц. САГАЛЕЕВ.

Зэдэ.

Хэлэһэндээ хүрэхэл байха

Табан жэлэй урда тээ бэлэй. Бичурын Ждановай нэрэмжэтэ колхозой Хаягай һүнэй фермэдэ залуухан басаган Цыпилма һаалишан боложо ерээ һэн.

Түрүүшын удаа хэды хүшэр байбашье һаань, ахамад һаалишадай дүй дуршэл, онол арга халан абажа, удангүй нилээд дүйтэй болоо. Үнгэрһэн жэлдэ энэмнай үнеэн бүриһөө 2015 литр һү һаажа, колхоз, аймаг дотороо эрхимлээ. Тиихэдэ тэрэнэй ажалладаг һүнэй фермэ колхоз соогоо эгээл түрүүлэн коммунис ажалай хүндэтэ нэрэдэ хүртэһэн юм.

Байгша ондо Цыпилма Цыдыпова үнеэн бүриһөө 2200 литр һү һааха уялга абанхай.—Болохоёо байгаа гүрэн түрынгөө дээдэ органой — Верховно Соведэй һунгуулиин үдэр болотор үнеэн бүриһөө 400 литр һү һааха хүсэлтэйб,—гээд түрүү һаалишан найдамтайгаар хөөрэнэ.

Б. Банзаракцаев.

КАЗЬМИНА ГАРМАЕВА ХОЁР ЭРХИМЛЭБЭ

ЧЕЛЯБИНСК. Эндэ Россин Федерациин «Буревестник» бүлгэмэй шатаршадай дунда эхилһэн мүрысөөнэй һүүлшын уулзалганууд үнгэрэгдөө. Эхилһээр бараг һайн наадажа ябаһан Лубсама Гармаева Новосибирскын шатаршан Сироткинада шүүгдэшоо. Удаадахи—һүүлшынгээ арбан хоёрдохи уулзалгада Москвагай түлөөлэгшэ Калашниковатай тулалдахадаа, тэрэнээ шүүбэ.

Манай шатаршантай ана мана тулалдажа ябаһан Казьмина (Челябинск) дүн гаргахада 8,5 очкотой байжа, түрүү һуури эзэлээ. Лубсама Гармаева хоёрдохи һуурида гаража, түгэсхэлэй мүрысөөндэ хабаадалсаха эрхэ олонхой.

Эрэшүүлэй дунда наадалсаһан Александр Самарин (БурАССР) абажа боломоор 18-һаа табан очкотой боложо, һүүлшын һууринуудай нэгые эзэлэлсээ.

Түгэсхэлэй энэ мүрысөөн байгша оной июль һарада Ялта городто үнгэргэгдэхэ юм. Энэмнай РСФСР-эй «Буревестник» бүлгэмэй түгэсхэлэй болон СССР-эй хахад финальна мүрысөөн болохо жэшээтэй. Тиимэһээ энэ тулалдаанда бэрхэ бэрхэ шатаршад суглархаар хүлеэгдэнэ.

Л. Елизаветина.

Саһан үгэ

Гидрометбюрогой мэдээсэһэнэй ёһоор, мүнөөдэр республика доторнай үүлэтэйшэг байха, саһан орохогүй. Баруун зүгһөө һулаханаар һалхилха. Улан-Удэ городто үглөөгүүр 17—19, үдэртөө 4—6 градус хүйтэн болохоор багсаагдана.

Февралиин 22—23-най үдэрнүүдтэ республика дотор бага зэргэ үүлэтэй байха, саһан орохогүй. Һулаханаар һалхилха. Һүниндөө 26—31, үдэртөө 9—14 градус хүйтэн байхаар хүлеэгдэнэ.

Хилын саанаһаа

Финн залуушуул бүхэдэлхэйн фестивальда бэлдэнэ

ХЕЛЬСИНКИ, февралиин 19. (ТАСС). «Кансан Уутисет» иигэжэ мэдээсэнэ. Финляндиин демократическа залуушуулай союзай соведэй заседани Хельсинкидэ февралиин 17—18-да боложо, залуушуулай болон студентнүүдэй бүхэдэлхэйн VIII фестивальда бэлэдхэхэ асуудалнуудта гол анхаралаа хандуулһан байна. Фестивальда бэлэдхэл ороной бүхы провинцинуудта эхилээ, фестивальна комитедүүд байгуулагдаа гэжэ тэмдэглэгдэбэ. Фестивалиие дэмжэхэ кампани мартын эхеэр Финляндида эхилхэ юм. Энэ үе соо мянга гаран фестивальна хэмжээ-ябуулгануудые ДСМФ-гэй совет хараалаа. Фестивальда материальна тэдхэмжэ үзүүлхэ гэжэ совет шиидхээ.

Финляндиин болон Советскэ Союзай залуушуулай хани барисаанай недели үнгэргэлгэдэ ехэ туһаламжа үзүүлхэ гэһэн шиидхэбэри соведэй заседани баталан абаа гээд мэдээсэл соо хэлэгдэнэ. Хани барисаан, харилсаа холбоон, харилсан туһалалсалга тухай Советскэ Союзай болон Финляндиин хоорондо баталагдаһан договорой ойе һайндэрлэлгэтэй дашарамдуулагдан, апрель һарада энэ недели үнгэргэгдэхэ юм.

Советскэ правительствын мэдүүлгэ ООН-эй гэшүүдэй дунда тараагдаба

НЬЮ-ЙОРК, февралиин 19. (ТАСС). Куба тушаа США-гэй бэелүүлдэг эзэрхэг түримхэй политика тухай асуудалаар 1962 оной февралиин 18-да Советскэ правительствын хэһэн мэдүүлгые Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин гэшүүдэй дунда ООН-эй дэргэдэхи СССР-эй түлөөлэлгын зургаан тараагаа.

Африка тушаа ООН-эй экономическа комиссиин сесси

АДДИС-АБЕБА, февралиин 19. (ТАСС). Африка тушаа ООН-эй экономическа комиссиин 4-дэхи сесси мүнөөдэр эндэ нээгдээ. Сессиин хүдэлмэридэ комиссиин гэшүүд—хэдэ хэдэн оронуудай ажаглагшад, тэрэ тоодо СССР-һээ Эфиопидо байдаг элшэн сайд А. Б. Будаков түрүүтэй Советскэ Союзай ажаглагшадай делегаци сессиин хүдэлмэридэ хабаадалсана.

Сесси мартын 3 хүрэтэр үргэлжэлхэ юм.

„Бидэнэр Урда Вьетнамда үлэхэбди"

Роберт Кеннедиин мэдүүлгэ

НЬЮ-ЙОРК, февралиин 19. (ТАСС). «Нью-Йорк Таймс» газетын корреспондентын Сайгонһоо мэдээсэһэнэй ёһоор США-гэй юстициин министр Роберт Кеннеди Сайгоной аэропорт дээрэ болоһон пресс-конференци дээрэ иигэжэ мэдүүлээ. «Америкын сэрэгүүд Урда Вьетнамда үлэхэ. Бидэнэр Вьетнамда илалта туйлахые хүсэнэбди. Илалта туйлатараа эндэһээ гаража ошохые хүсэнэгүйбди» гээд тэрэ хэлээ.

Вьетнамда боложо байһан «дайнда» Холбоото Штадууд хабаадалсана гү гэһэн асуудалда Кеннеди иигэжэ харюусаа: «Бидэнэр тэмсэлдэ хабаадалсанабди». Энэ хоёр ойлгомжын хоорондо «юридическэ илгаа бии. Үнэндөө эсэсэй эсэстэ нэгэ ойлгомжошье гэжэ тоологдожо болохо байна» гээд Америкын министр тайлбарилһан байна.

Баруун Ириан руу Голланди сэрэгүүдээ эльгээнэ

НЬЮ-ЙОРК, февралиин 19. (ТАСС). ЮПИ агентствын корреспондент Токиоһоо иигэжэ мэдээсэнэ. Голландиин «КЛМ» гэжэ авиатранспортна компаниин самолет үсэгэлдэр Голландиһаа Токиодо ерэжэ буугаа. Энгэй хүнүүдэй хубсаһа үмдэһэн Голландиин солдадууд тэрээн дээрэ һуужа ерээ. Горючи абахын тулада ойро зуура тогтоһонойнгоо һүүлээр энэ самолет Баруун Ириан орохоёо ниидэн гараа.

СОВЕТСКЭ ПРАВИТЕЛЬСТВЫН МЭДҮ... ЕХЭ АНХАРАЛ ТАБИГЛАНА

ФРАНЦИ

ПАРИЖ, февралиин 19. (ТАСС). Куба тушаа США-гэй бэелүүлхээ байһан эзэрхэг түримхэй түсэбүүд Советскэ правительствын һая тунхаглаһан мэдүүлгэ соо шүүмжэлэгдэнэ. Энэ мэдүүлгэ тухай Парижай мүнөөдэрэй бүхы газетэнүүдтэ мэдээсэлнүүд толилогдоо. Энэ документ хадаа арадай Кубын дайсадта зорюулагдаһан шанга уридшалан һануулга болоно гээд тэдэ газетэнүүд тэмдэглэнэ.

«СССР ходоодоол Кубые үмөөрхэ» гэжэ «Юманите» газетэ бэшээ. Тиигээд Советскэ правительствын мэдүүлгын гол удхые дэлгэрэнгыгээр тайлбарилан харуулаа.

ПОЛЬША

ВАРШАВА, февралиин 19. (ТАСС). Куба тухай Советскэ правительствын хэһэн мэдүүлгые Польшын хүн зон ехэ анхаралтайгаар угтаба. Кубада эсэргүүгээр бэелүүлэгдэхээ байһан США-гэй эзэрхэг түримхэй түсэбүүдые Польшын ажалшад зэбүүрхэн буруушаана.

«Советскэ Союз уридшалан һануулна», «Куба гансаараа бэшэ», «Куба тухай США-гэй ябуулдаг политика эб найрамдалда, уласхоорондын аюулгүй байдалда аюул тохёолдуулна», «СССР саашадаашье Кубын арадта туһаламжа үзүүлхэ» гэжэ газетэнүүд гаршагуудые хэһэн байна. Тиигээд Советскэ правительствын мэдүүлгые Польшын бүхы газетэнүүд толилбо.

БОЛГАРИ

СОФИ, февралиин 19. (ТАСС). «Советскэ Союз Кубые үмөөрдэг байгаа, саашадаашье үмөөрхэ» гэжэ гаршаглаад, «Работническо дело» газетэ Советскэ правительствын мэдүүлгэ тухай дэлгэрэнгы мэдээсэл гаргаһан байна. Мүн Советскэ правительствын мэдүүлгэ Софи городой радиогоор дамжуулагдаа.

МОНГОЛ

УЛАН-БАТОР, ... лиин 19. (ТАСС). ... правительствын ... Улан-Баторай ра... ды дахин дамжу... Энэ мэдүүлгэтэй һ... нилсажа, Монгол... шад тэрэниие б... һайшаагаа. Амери... периализм Кубада... доһон демократиче... мые усадхан һал... рилготой гэжэ У... рай промкомбинад... мэрилэгшэ Тумуры... тохтох мэдүүлбэ. ... Союзай правитель... дүүлгэ эб найрам... ратай бүхы хүнүү... бодолые тодорхой... тэрэ үргэлжэлүүлб...

ЧЕХОСЛОВА...

ПРАГА, феврa... (ТАСС). «Кубада ... эзэрхэг түримхэй ... Холбоото Штадуу... гүйнь түлөө Совет... дахин уридшалан ... ба» гэһэн гарш... «Руде Право» газ... скэ правительствы... гые хүсэдөөр толи... рикын империал... эзэрхэг түримхэй ... ябуулгануудые Ч... киин газетэнүүд ... шүүмжэлнэ.

ДАНИ

КОПЕНГАГЕН, ... лиин 19. (ТАСС). ... Фольк» газетэ Сов... вительствын мэдү... гэрэнгыгээр гарга... ондоо оронуудта ... эрилтэнүүдые баа... рэгэй ехэ хүсэтэй ... ба хадаа США-да... ци дэлгэрүүлхэ һ... Харин Холбоото ... Кубада контррево... гэрүүлхэ хүсэлт... Тиигээд Латиин ... зарим оронуудые ... таха һэдэлгэтэй ... газетэ бэшэнэ.

«Советскэ Сою... дайсадта дахин ... һануулга хэбэ. ... Холбоото Штадуу... һан эзэрхэг түри... Советскэ прав... мэдүүлгэ соо шү... нэ. Совет арад К... жэнэ» гээд «Ланд... ехэ гаршаг хэһэн...

Ю. ЦЕДЕНБАЛ: коммунизм байгуулха Прог... манайшье зам гэрэлтүүлэ...

УЛАН-БАТОР, февралиин 19. (ТАСС). МНРП-гэй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь Ю. Цеденбал Улан-Баторай промышленна комбинадай хүдэлмэришэдэй суглаан дээрэ үгэ хэлэхэдээ, Монголдо социализмын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулха талаар Монголой энэ түрүүшын промышленна предприятиин зорилгонууд тухай тогтоо, социалистическэ общество байгуулгада ёһо заншалай эрхэ нүхэсэлнүүдэй угаа ехэ үүргэтэй байһыень заагаа.

Советскэ Союзда коммунизм байгуулха Программые КПСС-эй XXII съезд баталан абаа. Энэ... ма манайшье саа... жэлтын замые гэ... үгэнэ гээд Цеден... лээ. КПСС-эй ш... граммые хүтэлбэ... манай партийна ... цинууд ажалша... хэхэ дуратайгаар... жүүлхэ хүдэлмэ... һайжаруулха, ... интернационализ... рэлые улам дэ... хүн—хүнэй хани... рынь, аха дүүнь... һэн КПСС-эй ... Программын аг... барие гүнзэгы... рилха ёһотой.

Советскэ графикын выста... Ослодо нээгдэбэ

ОСЛО, февралиин 19. (ТАСС). Арадуудай ажабайдал, хүсэл эрмэлзэлгэ тухай зураглан харуулгын искусство элдэб олон үндэһэ яһатанда эли тодоор хөөрэжэ үгэдэг байна. Советскэ графикын мастернуудай зохёолнуудай выставкэ Норвегиин хүн зондо ехээр һонирхогдохо гээд советскэ графикын Ослодохи выставкые нээхэдээ, Норвегиин уран зураашад-графигуудай союзай түрүүлэгшэ Рольф Рюде хэлээ.

Ослодохи искусствын байшангай зал соо «Норвегия — Советский Союз» гэжэ бүлгэмэй эмхидхэһэн выставкэ дээрэ советскэ зу... раашад-графигуу... хуу зохёол таби...

Советскэ искус... вет арадай аж... норвегиинхидые ... ха гээшэ выставк... гонь болоно гээд... — Советскэ С... бүлгэмэй түрү... Русенквист хэлэ...

Ослын һүүлээр ... зураашадай зохё... гендэ, Тронхейм... гертэ харуулагд...

Түрэл орон доторнай

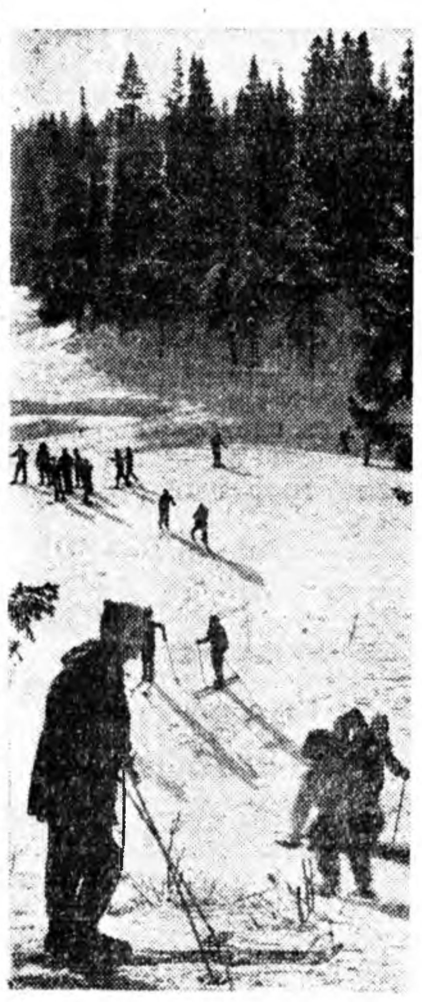

ПЕРМЬ. Городой захада.
ТАСС-эй фотохронико.

В. И. ЛЕНИНЭЙ НЭРЭМЖЭТЭ БИБЛИОТЕКЫН 100 ЖЭЛЭЙ ОЙ ГҮЙСЭХЭНЬ

МОСКВА. (ТАСС). В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ СССР-эй гүрэнэй библиотекын эмхидхэгдэһээр 100 жэлэй ой энэ оной июль һарада гүйсэхэнь. Энэ ойе үнгэргэхын түлөө тусхай комитет бии болгодоо. Литераторнууд, эрдэмтэд, олониитын, газетэ, журналнуудай түлөөлэгшэд тэрэ комитедтэ оруулагданхай. Уран зохёолшо Леонид Соболев комитедые хүтэлбэрилэн ябуулха юм.

В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ библиотекэдэ СССР-эй арадуудай зохёолнууд, гадаадын оронуудай литература, гараар бэшэгдэһэн номууд, элдэб материалнууд хадагалагдажа байдаг. Тэндэ хамтадаа 18 миллион номууд, журналнууд бии. СССР-эй арадуудай, хариин оронуудай арадуудай 160 хэлэн дээрэ бэшэгдэһэн номууд бии байна. XI зуун жэлэй үе сагай гараар бэшэгдэһэн номууд хадагалагдажа байдаг. Үдэр бүхэндэ 8 мянга гаран уншагшад, Москвагай научна хүдэлмэрилэгшэд, ниислэлдэ айлшаар ерэһэн хүнүүд энэ библиотекэдэ ерэжэ номуудые уншадаг. Мүн манай ороной олохон городуудай ажаһуугшад тус библиотекын номуудые захилаар абажа уншадаг байна. Мүн дэлхэйн 80 гүрэнүүдэй олон уншагшад энэ библиотекын номуудые андалдаагаар абажа уншадаг байха юм.

В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ библиотекын энэ гайхамшагта ойе ном уншаха дуратай олон мянган хүнүүд ехэ һайндэр гэжэ тоолоно.

Ленинэй нэрэмжэтэ библиотекын хүдэлмэрилэгшэд 100 жэлэй ойтой дашарамдуулан, Москвагай предприятинуудта, һургуулинуудта, клубуудта, лекци болон элидхэлнүүдые уншаха. Гадна Ленинград, Киев, Алма-Ата, Целиноград, Новосибирск, Горький болон бусад городуудта ошожо, выставкэнүүдые эмхидхэхэ, библиотекын номууд тухай дамжуулгануудые радио, телевиденеэр хэхэ байна.

ПОЦХО НЮТАГАЙ КОЛХОЗДО

ЦХАКАЯ. (Грузиин ССР). февралиин 19. (ТАСС). Цхакаевска ройоной Поцхо һуурин үзэсхэлэнтэ һайхан газарта тогтоогдонхой. Хоёр шардаагтай гэртэ тэндэхи колхозой больница байдаг юм.

Энэ больницань городой эмнэлгын эмхи зургаануудһаа юугээрээшье дутахагүй байна. Колхозой правлениин шиидхэбэреэр медицинскэ шэнэ аппаратура худалдажа абтанхай. Физиотерапевтическэ, хирургическа, ортопедиин, рентгенэй кабинедүүдэй, лабораториин хэрэгсэлнүүд мүн лэ абтаһан.

Тэндэхи колхоздо нарайлалгын гэр, хүүгэдэй уудаг һү буйлуулдаг кухни бии. Һууринда дүтэхэнэ халуун аршаан бурьялан гаража байдаг. Тэндэ тусхай санатори, ваннада ородог гэр баригданхай.

Аргалуулһанай, санаторидо амарһанай түлөө колхознигуудһаа түлөөһэн абтадаггүй.

14-тэй ХҮБҮҮН БҮХЭСОЮЗНА РЕКОРД ТУЙЛАБА

МОСКВА. (ТАСС). Москвагай 14-тэй һурагша Виктор Мазанов 200 метр зайе 2 минута 25,1 секунда соо өөдөө хараад тамарба. Эдиршүүлэй дунда тэрэ СССР-эй рекорд урда жэлынь туйлажа гараһан байгаа. Мүнөө Виктор Мазанов урдынхиһаа 0,7 секундаар түргөөр тамарба.

КУКУРУЗА ЭРХИМЭЭР УРГУУЛХА МҮРЫСӨӨН ҮРГЭДЭНЭ

ФРУНЗЕ. (ТАСС). Киргизидэ кукурузашадай мүрысөөн улам улам үргэдэжэ байнхай. Аламединскэ районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Иван Кононович Волошиной звено энэ мүрысөөе үүсхэбэ. 110 гектарай тус бүриһөө 1200 центнер ногоон набша абаха зорилго нүхэр Волошиной даадаг звеногойхид табиба.

Түрүү звеногойхидой гаргаһан үүсхэлые Киргизиин олон кукурузашад дэмжэнэ.

Кукурузын баян ургаса ургуулха патриотическа үүсхэлые Киргизиин компартиин Центральна Комитет һайшаагаад, түрүүшүүлэй үүсхэлые республикын бүхы ажахынуудта дэлгэрүүлхэ шиидхэбэри абаа.

КРАСНОДАРАЙ ХИЗААР: **Мүнөө Сочидо хэзээ хэзээнэйхиһээ дулаанаар февраль һара гаранхай. Зураг дээрэ: «Спутник» гэжэ аяншадай лагерьта амардаг хүнүүд далайн уһанда орожо байна.**

ТАСС-эй фотохронико.

Редакторай ...
С. Б. БАЛЬЖ...

Манай адрес, телефо...

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Улан-Удэ, ул Ленина... ФОНЫ РЕДАКЦИИ: редактора — 46-32, зам. р... 32-74, ответ. секретаря — 27-37, отделов: партий... пропаганды — 24-74, сельского хозяйства и совет... тельства — 47-59, промышленности и транспорта, ... —35-14, культуры — 34-05, писем и рабселькор... отдел переводов и корректорская — 35-95, бу... 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Гор. Улан-Удэ, типография Министерства культу... АССР.

Н00604.

Зак...